Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

הײַנט 8 זייטען.

NAJER FOLKSBLAT פרייז 20 גראשען

נייער פאלקסבלאט

אומפּאַרטייאישע פּאָליטיש־געזעלשאַפטליכע טאָג־צייטונג

Nr. 152	Łódź, Wtorek 2 lipca 1929	זיבעטער יאָהרגאַנג	לאָדז, דינסטאָג, כד סיון תרפ"ט	№ 152

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע לאָדז, פּיעטריקאָווער 21, טעל. 24-71

צוזאַמענצורופען דעם סיים אין סעפּטעמבער

בעמיהען זיך די לינקע פראַקציעס כדי צו ערלעדיגן דעם ענין טשעכאָוויטש

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט). אין צוזאַמענהאַנג מיט דער דע־ציזיע פון מלוכה־טריבונאַל וועגען ענין טשעכאָוויטש, האָבען די לינקע סיים־גרופּירונגען בעשלאָסען צו בעמיהען זיך וואָס שנעלער צוזאַמענצורופען דעם סיים, אַזוי אַז ער זאָל זיך צונויפקומען אין חודש סעפּטעמבער, און ס'זאָל ווייטער אַרומגערעדט ווע־רען די פראַגע פון די 8 מיליאָן זלאָטים פונ'ם דיס־פּאָזיציע־פאָנד.

א ווענדונג פון „קאָלאָ" צום פּרעמיער שוויטאַלסקי

וועגען די יודישע הצטרכות'ן

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט) דאָס יודישע „קאָלאָ" האָט אַריינ־געשיקט אַ בריף צום פּרעמיער שוויטאַלסקי, אין וועלכען עס ווערט אויפמערקזאַם געמאַכט, אַז צו־זאַמענהאַנג מיט'ן נייעם פּראָיעקט פון בודזשעט אויפ'ן יאָהר 1930־31, אַז אין די פריהערדיגע סעסיעס איז פיל מאָל גערעדט געוואָרען וועגען דעם יודישען מאָמענט אין די בודזשעטען. עס זע־נען אַרויסגעשטעלט געוואָרען געוויסע פאָדערונגען מצד די יודען, און די דאָזיגע פאָדערונגען זענען נישט גענומען געוואָרען אין אַכט. ביי דעם איצטיגען מאָמענט ווערט די יודישע בעפעלקערונג דערשטיקט און דערדריקט אונטער דער שטייער־לאַסט, און די יודישע הצטרכות'ן ווערן נישט גענומען אין בעטראַכט. יודישע שטייער־געלדער ווערן אַפילו אָפט אויסגענוצט נעגען די אינטערעסען פון דער יודישער בעפעלקערונג.

אין דעם בריף פון דעם „קאָלאָ" ווערט געפּאָדער־טען כאָטש מינימאַל נאָכצוקומען די יודישע לעב־בענס־ און קולטור־בעדערפעניסען.

הײַנט ווערט אין ענגלישן פּאַרלאַמענט געלייענט ווערען די טראָן־רעדע פון ענגלישען קעניג

דאָס ערשטע מאָל אין דער געשיכטע פון ענגלאַנד ווערט די טראָן־רעדע ענטהאַלטען פּאָסטולאַטען פון דער לייבאָר־פּאַרטיי

לאָנדאָן, 1 (ספּ. טעל.) מאָרגען ווערט פאָר־קומען די פייערליכע זיצונג פון פּאַרלאַמענט. די הייַיאָהריגע פייערליכקייט, וועלען אויספאַלען נישט אַזוי פייערליך ווי אַלעמאָל. הגם דער קעניג איז שוין נעכטען צוריקגעקומען קיין לאָנדאָן, וועט ער אָבער זיין טראָן־רעדע נישט לייענען פּערזענליך. די רעדע וועט פאָרלייענען דער לאָרד־קאַנצלער סענקי. דאָס וועט זיין די ערשטע טראָן־רעדע אין דער געשיכטע פון ענגלאַנד, וואָס איז רעגירט געוואָרען דורך דער לייבאָר־פּאַרטיי. נאָכ'ן איבער־לייענען די רעדע וועט דער פּאַרלאַמענט פונאַנ־דערגעלאָזט ווערען אויף עטליכע טעג און נאָכדעם וועלען זיך אָנהויבען די דעבאַטען אַרום דער טראָן־רעדע. די ערשטע וועלען רעדען דער געוועזענער פּרעמיער באַלדווין און לאָיד דזשאָרדזש. מאַקדאָנאַלד וועט רעדען וועגען דער אויסלענדישער פּאָליטיק און ענטוואָפנונג.

אַנ'אויסטערלישער פאַל מיט אַ „זינדיגע" גוטס־בעזיצער

אַ שטורם און שלאַקס־רעגען אין וואַרשאַ

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש) נעכטען בייטאָג איז איבער וואַרשאַ און אומגעגענד דורכגעגאַנגען אַ שטאַרקער שטורם מיט דונערן און בליצן. די בליצן האָבען געטראָפען אין פיל הייזער, נישט מאַכענדיג אָבער דערביי קיין גרעסערע שאָדענס; הינטער וואַרשאַ האָט דער שטורם און איינגע ער־טער געבראַכט בעדייטענדע שאָדענס.

— אַנ'אויסטערלישען פאַל האָט דער שטורם געבראַכט נעכטען הינטער וואַרשאַ. אַ געוויסער וולאַדיסלאַוו האסע, וועלכער וואוינט אין אַנ'איינגען הויז אין דאָרף רעגולי. פערמאָגט גלייכצייטיג אַ גרויס פאָלוואַרק אין דאָרף סקאַראָשע.

דאָס דאָרף סקאַראָשע איז ווייט פון דאָרף רעגולי אויף 9 קילאָמעטער. נעכטען, בעת'ן שטורם האָט איין בליץ געטראָפען אין העסעס הויז אין דאָרף רעגולי, הרג'ענדיג אויפ'ן אָרט זיין בעדינער יאַן יושטשיק.

פונקט אין דערזעלבער צייט האָט אַ צווייטער דונער געטראָפען אין העסעס פאָלוואַרק אויך אין דאָרף סקאַראָשע, וואו עס איז ענטשטאַנען אַ גרויסע שרפה.

צום לעשען די שרפה זענען פון וואַרשאַ אַרויסגעפאָהרען די מיראָווסקע פייערלעשער.

צווישען דער בעפעלקערונג, וועלכע האָט זיך דערוואוסט וועגען אויסטערלישען פאַל האָבען זיך אַרום דער זאַך פערשפּרייט פערשידענע אַבערגלוי־בערישע לעגענדעס.

א טאַנץ, וואָס דויערט 150 שעה אָהן איבעררייס

בערלין, 1 (ט. או) אין לונאַ פּאַרק האָט דער טאַנץ וועלטמייסטער בערנאַנדא זונטאָג 7 אין אָווענד אָנגעהויבען זיין 150 שעה'דיגען טאַנץ. דער אָנלויף פון פּובליקום איז אויסערגעוועהנ־ליך גרויס.

Dr. DONCHIN

מאַניושקי 1, טעלעפאָן 9-97

ספּעציאַל־אַרצט פאַר אויגענקראַנקהייטען

נעמט אָן טעגליך פון 10—1 מיטאָג און 4—7 נ. מ.

זונטאָג פון 10 ביז 1 מיטאָג.

אונזער ג' ו. פּרעזעס ה. גאָטליב צו דער

בר־מצוה

פון זיין ליבען זוהן לעאָן ווינשען מיר איהם ער זאָל האָבען פון איהם פיל נחת און ערצי־הען איהם אַלס שטאָלצען נאַציאָנאַלען יוד.

די פערוואַלטונג פון קאַלאַניאַל־הענדלער־פערבאַנד ציגעל 15.

פיל נחת ווינשען מיר אונזער געעהרטען וויצע־פּרעזעס ה. גאָטליב צו דער

בר־מצוה

פון זיין ליבען זוהן.

דאָס פּערסאָנאַל פון קאָלאָניאַל־הענדלער־פערבאַנד.

צו דער

בר־מצוה

פון זיין ליבען זוהן ווינשט דעם ה. גאָטליב אַ גליקליכע צוקונפט און גוטע ערציהונג.

לייטער פון פּעראיין: ד. גאָלדקאָרן.

אויפפאָדערונג!

מיר פאָדערן אויף דאָס עקספּעדיציע הויז

Z. PRESBURGER, Zielona 5

אונז צוצושטעלען די 3 שטיק סחורה, וואָס מיר האָבען איבערגעגעבען אין זייער עקספּעדיציע אין וואַרשאַ אויף צו עקספּעדירען צו אונז נאָך לאָדז מיט איינגע חדשים צוריק און נישט אַכטענדיג אויף די פילמאָליגע אויפפאָדערונגען אונז די סחורה נישט צוגעשטעלט.

מיר וואָרענען איהם אויב ער וועט אונז ביז מאָנטאָג דעם 8 יוני די סחורה נישט צושטעלן, וועלען מיר געצוואונגען זיין די זאַך איבערצוגעבען אין אויספאָרשונגס־אַמט פאַר צואייגנען אונזער סחורה און מיר נעמען אַרונטער פון זיך די פערענטוואָרט־ליכקייט פאַר די ווייטערע פאָלגען.

געברידער ראָטבערג פּיעטרקאָווער 61.

ד"ר י. פּייוולעוויטש

מעד.

צוריקגעקעהרט

19 צעגעלניאַנאַ 19,

טעלעפאָן 17-61. 8211

Dr. Antonina KRAGEN

אָרדינירט אַזוי ווי אין די פאָריגע יאָהרען

אין שטשאַווניצא

ווילאַ „פּילוואַ".

דעם טיפען בייליד דריקען מיר אויס אונזער געעהרטען פערוואַלטונגס־מיטגליד ה'

משה לייב סאַלאַמאָנאָוויטש

צוליב'ן טויט פון זיין פרוי

מרים רייזל נ"ע

זייט געטרייסט מיט המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים

די פערוואַלטונג פון „בית לחם".

וויכטיג פאַר ווירטשאַפט און קלעמפּנער!

די בעסטע פּאַפּע

פון דער בעוואוסטער פירמע M. J. SCHARFF

ווי אויך גאַז־טאַפּלע, צינק־בלעך, אייזען־בלעך

און זעמטליכע בוי־מאַטעריאַלען

צו נידריגע פּרייזען פערקויפט

CH. KUPFERMINC, Piotrkowska 22 Telefon 48-18.

יודיש טעאַטער אין פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטש 20 אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאַן.

היינט, דינסטאָג, ד. 2. יולי ווערט געגעבען אַ פייערליכע פאָרשטעלונג

מיט'ן אָנטייל פון די בעליבטע גאַסטראָלערען טובה'טין און גאָזאַנגס־ליבהאָבער

וויעראַ קאַניעווסקאַ, פּאַול ברייטמאַן —: און :— מאַקס ברייז

ס'ווערט געשפּילט „די יודישע שיקסע" אין 3 אַקטען מיט געזאַנג און טאַנץ.

די גאַנצע הכנסה איז בעשטימט פאַר די הילפס־קאַסע פון פעראיין „עזרת אחים"

צום שלוס אַ גרויסער דיווערטיסמענט מיט'ן אָנטייל פון גאַנצען אַנסאַמבל.

די קליינע צאָהל איבערגעבליבענע בילעטען צובעקומען אַ גאַנצען טאָג אין פילהאַרמ.־קאַסע.

רעסטאָראַן

מ. געדולד

פּיעטריקאָווער 35, טעל. 6-78

גיט אַרויס צום זומער־סעזאָן

געשמאַקהאַפטע, נאַרהאַפטע און געזונדע

מיטאָגן | אָווענדברויטן

פון 2.50 אָן. | פון 4 גאַנג 2.20

סוועראַן אָנגענומען בעשטעלונגען אויף ראָוטען / בעלער באַנקעטען / און החתונות / צו צוגענגליכע פּרייזן.

א צימער

פאַר 1 אָדער 2 אָנשטענ־דיגע יונגעלייט. צו שלאָפען, צו ערפאַהרען נאַרוטאָוויטש 25, וואוינונג 17.

צום אָפּפאָהרען פון אונזער פריינדין

טאָלאַ גאָרליצקאַ

נאָך קאַנאַדאַ ווינשען איהר אַ גליקליכע רייזע און אַ בליהענדע צוקונפט

שראַמעק, איזאַק, אַבראַם, הפניעק.

לאָדז, דעם 2 יולי 1929.

6524 פערזאן פון פוילען
וועלן אין יאהר 1929 קענען אריינפארן קיין אמעריקא

ווא שינגטאן, 1 (ספ.טעל.) דער סענאט האט מיט 43 שטימען געגען 37 אפגעוואָרפען דעם פאָרשלאג פון סענאטאָר קעי וועגען אפהאל-טען דעם איינוואנדערונגס-געזעץ, וואָס בעגרעניצט שטאַרק די עמיגראציע קיין אמעריקא ביז דער נייער געזעץ-פּראָיעקט וועט בעטראַכט ווערען דורכ'ן סענאט. דער נייער געזעץ-פּראָיעקט ווערט איצט בעהאנדעלט אין דער אימיגראַציע קאָמיסיע פון סענאט.

צוליב'ן אפּוואַרפען דעם דאָזיגען פאָרשלאג וועט דער עמיגראַציע געזעץ אריין אין קראַפט טראָץ דעם ווּעטאָ פון פּרעזידענט הובער, שוין פון 1 יולי ה. י. אויפ'ן סמך פונ'ם נייעם קוואָטע-געזעץ וועט די עמיגראַציע-קוואָטע פאַר פוילען זיך פערגרעסערן פון 5982 אויף 6524, די ענג-לישע פון 34,007 אויף 65,721 דאַגעגען וועט די דייטשע קוואָטע פערקלענערט ווערען פון 51,227 ביז 25,925. אויך פאַר אַנדערע לענדער וועט די עמיגראַציע קוואָטע פערקלענערט ווערען.

עקס קייזער ווילהעלם קלויבט זיך צו בעזעצען אין בערלין?

בערלין, 1 (ספ.טעל.) די קאָמוניסטישע וועלט אַם אבענד ווייסט מיטצוטיילען פון זיכערע קוועלען, אַז צוליב דעם וואָס דער געזעץ וועגען שיצען די רעפּובליק איז נישט פערלענגערט גע-וואָרען דורכ'ן רייכסטאַג, קלויבט זיך דער עקס קייזער ווילהעלם צוריקצוקומען קיין דייטשלאַנד. ווי בעוואוסט האָט ווילהעלם ביז איצט קיין דייטש-לאַנד נישט געקענט קומען, ווייל דער געזעץ וועגען שיצען די רעפּובליק, וועלכער איז אָנגענומען געוואָרען ביז'ן 1 יולי האָט פערווערט ווילהעל-מען צו וואוינען אין דייטשלאַנד.

איצט ווערען אין האַמבורגער שלאָס געמאַכט פאַרבערייטונגען אויפצונעהמען דעם עקס קייזער.

ווי „וועלט אַם מאָנטאַג" טיילט מיט האָבען ווילהעלמס אָנהענגער אַרויסגעשיקט צו איהם קיין דאָרן דעפּעשען, אין וועלכע זיי לאַדען איהם איין צו קומען. לויט די זעלבע קוועלען זאָל די דייטשע רעגירונג האָבען פערזיכערט אַז זי וועט נישט מאַכען קיין שוועריגקייטען פאַר ווילהעלמס בעזעצען זיך אין דייטשלאַנד.

פּרעזידענט הובער וועגען „בני-ברית"

ניו-יאָרק. (יט"א).

פּרעזידענט הובער האָט צוגעשיקט אַ בריף דעם פּרעזידענט פון דער אינטערנאַציאָנאַלער פערא-איינינונג פון „בני-ברית" אַלפרעד קאָהען, אין וועל-כען ער דריקט אויס זיין העכסטע אָנערקענונג פאַר דער עפענטליכער טעטיגקייט פון „בני-ברית"-אָרדען אַזוי אין אַמעריקא, ווי אין איראָפּא און אויפ'ן נאָהענטען מזרח.

געשטאָרבען דער אַמעריקאַנער קליידער-קעניג שמואל וואַלאַך

ניו-יאָרק. (יט"א).

דאָ איז געשטאָרבען שמואל וואַלאַך, שעף פון דער גרויסער קאָנפעקציאָנס-פירמע „וואַלאַך-בראַדערס" אין ניו-יאָרק. דער פערשטאָרבענער האָט אָנגעהויבען זיין קאַריערע אַלס שיק-יונגעל. אין דער קאָנפעקציאָנס-אינדוסטריע האָט מען איהם בעטראַכט פאַר'ן אַמעריקאַנער קליידער-קעניג.

דייטשער געזאַנדטער ראַושער קאָנפערירט אין בערלין

וועגען די פּויליש-דייטשע אונטערהאַנדלונגען

בערלין, (ספ.טעל.) קיין בערלין איז אָנ-געקומען דער דייטשער געזאַנדטער אין וואַרשאַ ראַושער. אין בערלין וועט ראַושער אָפּהאַלטען בעראַטונגען מיט די רעגירונגס פאָרשטעהער וועגען דעם איצטיגען צושטאַנד פון די פּויליש-דייטשע האַנדעלס אונטערהאַנדלונגען.

פון וואַנען נעהמט זיך דער דעפיציט אין האַנדעלס-בילאַנס

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש). די ליגע פון איינאויסהאַלטונג. אין פוילען האָט אויסגערע-כענט, אַז אין פערלויף פון די לעצטע 2 יאָהר האָט פוילען עקספּאָרטירט פון אויסלאַנד נישט קיין נויטיגע סחורות, וואָס מ'קען זיי אויסאַרבייטען און בעקומען אין לאַנד גופא פאַר אַ מיליאַרד און 690 מיליאָן זל.

מיניסטער טשעכאָוויטש זאָל ווערען הויפּט-דירעקטאָר פון „באַנק זשעמיאַנסקי"

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש). דער ראַט פון „באַנק זשעמיאַנסקי" האָט בעשטעטיגט דעם בילאַנס פאַר'ן פאָריגען יאָהר און דעם בודזשעט פאַר'ן לויפענדען 1929 י.

לויט אַ פאָרשלאַג פון דער פערוואַלטונג איז בעשלאָסען געוואָרען צו אָנגאַזשירען דעם געוו. פינאַנץ-מיניסטער טשעכאָוויטש אַלס הויפּט-דירעק-טאָר פון דער באַנק. אַלס פּרעזעס פון דער פער-וואַלטונג איז בעשטימט געוואָרען ה' טאַדעאוש סולאָווסקי.

וועגען אַריינלאָזען עגונות פון פוילען קיין אמעריקא

ניו-יאָרק. (יט"א).

אויף דער לעצטער זיצונג פון דעם „רגל הרבנים" איז אָנגענומען געוואָרען אַ פאָרשלאַג פון הרב איסקאָלסקי, אַז אַ דעלעגאַציע פון רבנים זאָל זעהען פועלן ביים פּרעזידענט הובער אַז מען זאָל אַריינלאָזען אויף אַ געוויסע צייט די עטליכע הונ-דערט יודישע עגונות פון פוילען, וואָס האָבען אַ געלעגענהייט אַרויסצוקריגען אַ גט ביי די מענער, וואָס האָבען זיי פערלאָזען.

די רבנים-דעלעגאַציע האָפט, אַז די רעגי-רונג וועט אינסטרואירען דעם קאָנסול אין וואַרשא אונטערצושרייבען די וויזעס.

קאָנקורס פון יודישער מוזיק אין פּאַריז

פּאַריז. (יט"א)

די פּאַריזער געזעלשאַפט פריינד פון יודישער מוזיק האָט בעשטימט אַ קאָנקורס פאַר פערשידענע יודישע מוזיקאַלישע ווערק (4 פּרעמיעס). וועגען פּרטים דאַרף מען זיך ווענדען צום קינסטלערישען דירעקטאָר פון דער געזעלשאַפט באָריס זאַק, רו די טעאַטער 58, פּאַריז 51.

דערוויילגע רעזולטאַטען פון די וואַהלען צום ציוניסטישען קאָנגרעס

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ-רעספּאָנדענט) ביז איצט זענען שוין בעקאַנט די רעזולטאַטען פון אַבגעגעבענע 20 טויזענד שטי-מען. לויט די דאָזיגע רעזולטאַטען זאָל מזרחי בעקומען אַנ'ערך אַ העלפט פון אַלע מאַנדאַטען 14 פון 29; עת לבנות זאָל בעקומען 7—6 מאַנ-דאַטען; על המשמר ביז 3; רעוויזיאָניסטען — 2; התאחדות — 3 און רעכטע פועלי ציון —0 אָדער 1

קאָלאָנעל קיש און דער דייטשער באַנקיר מאַקס וואַרבורג קומען צו דער אַגענץ קאָנפערענץ אין וואַרשאַ

וואַרשאַ 1 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ-רעספּאָנדענט) די קאָנפערענץ אויף צו וועהלען די פערטרעטער פון פוילישען יודענטום צו דער יודישער אַגענץ וועט פאָרקומען אין וואַרשאַ זונ-טאָג דעם 7 יולי. צו דער קאָנפערענץ וועלען קו-מען פערטרעטער פון 120 שטעט פון קאָנגרעס פוילען, ווילנער קאַנט און פון די קרעסען. וואַר-שאַ וועט זיין פערטראָטען מיט 100 דעלעגאַטען, די פּראָווינץ—מיט 500. צו דער קאָנפערענץ קו-מען דער מיטגליד פון דער ציוניסטישער עקזעקו-טיווע קאָלאָנעל קיש און מאַקס וואַרבורג פון האַמבורג (אַ ברודער פון אַמעריקאַנער פעליקס וואַרבורג).

פאָרשטעהער פון אַלט-רומעניען אין דער יודישער אַגענץ

בוקאַרעשט. (יט"א) אויף דער קאָנפערענץ פון די יודישע קהלות אין אַלט-רומעניען זענען אַלס נישט-ציוניסטישע פאָרשטעהער אין ראַט פון דער יודישער אַגענץ געוועהלט געוואָרען דער פּרעזידענט פון אַלט-רומענישען קהלות-פערבאַנד עלי בער-קאָוויטש און ד"ר פילדערמאַן, פיהרער פון דער „אוניאָן פון רומענישע יודען".

וועלט-קאָנפערענץ פון קרן-קימח

פּאַריז. (יט"א)

פון 22-טען ביז'ן 24-טען יולי וועט אין ציריך פאָרקומען די וועלט-קאָנפערענץ פון קרן-קימת-לישראל.

בעפרייט אַנטיסעמיטען-שענדער פון יודישען בית-עולם

ניו-יאָרק. (יט"א).

דאָס קלעוולענדער געריכט האָט פריי-געשפּראָכען 2 אַנטיסעמיטען, וואָס האָבען סוף אַפּריל געשענדעט דעם דאָרטיגען יודישען בית-עולם. דער פּראָקוראָר האָט געפאָדערט שטרענג צו בעשטראָפען די אָנגעקלאָגטע, ווייל זיי האָבען געהאַנדעלט פון אַנטיסעמיטישע מאָטיווען. די אָנגעקלאָגטע האָבען זיך מודה געווען אין בעגאַנגענעם פערברעכען, זיי האָבען אָבער געטענה'ט, אַז זיי זענען דערביי גע-ווען שכור. דער בעפרייאונגס-אורטייל פון קלעוו-לענדער געריכט האָט אַרויסגערופען אַ שאַרפע קריטיק אין דער אַמעריקאַנער עפענטליכער מיי-נונג.

וכוחים אויפ'ן קאָאָפּעראַטיוען צוזאַמענפאָהר

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ-רעספּאָנדענט) אויפ'ן קאָאָפּעראַטיוען-צוזאַמענפאָהר איז היינט ביי די וויכוחים אין פערמאָגענס-אויס-שוס געקומען צו שאַרפע אַרויסטריטען און דער פּרעזעס זילבערשטיין און רעפ. חישליצקי האָבען געדראָהט צו פערלאָזען די קאָנפערענץ.

דער נייער סטאַטוט זעהט פאַר אַ צענטראַלע מיט אַ דירעקטאָר און אַ סעקרעטאַר, די הויפּט-אַרבייט ווערט איינגעטיילט אין די 6 ראַיאָן-עקס-פאָזיטורען, וואָס ווערען געשאַפען פאַר 1) מזרח-און מערב-גאַליציען; 2) נאָוואָגרודקער, ווילנער און ביאַליסטאָקער ראַיאָנען; 3) לובלין—פּאָלעסיע; 4) קאָנגרעס - פוילען; 5) סוחרישע קאָאָפּעראַטיווען און 6) געווערבע- און לאַנדווירטשאַפטליכע קאָאָפּע-ראַטיוען. די אַלע 6 עקספּאָזיטורען וועהלען צו 15 פערטרעטער. די 90 דעלעגאַטען וועהלען אויס אַ ראַט פון 24 פערזאָן, וועלכער טיילט אויס אַן עקזעקוטיוו פון 6 פערזאָן.

יעדען יאָהר קומט פאָר אַ דעלעגאַטען-צוזאַ-מענפאָהר און יעדע 3 יאָהר — אַ קאָנגרעס.

נייע יבשה אויפ'ן דרום-פּאָל

האָט ענטדעקט דער פּאָל-פאָר-שער בירד

לאָנדאָן, (אַטע) בירד טיילט מיט דורך אַ ראַדיאָ-דעפּעשע צום אינער'ן מיניסטעריום אין וואַשינגטאָן, אַז ער האָט אויפ'ן דרום פּאָל ענט-דעקט אַ פאַס באָדען פון עטליכע טויזענד קוואַד-ראַט קילאָמעטער.

פון אַעראָפּלאַן האָט בירד געמאַכט אַ רייהע פאָטאָגראַפישע אויפנאַמען פון די בערג-פאַסען, וואָס הויבען זיך ערטערווייז ביז אויף 5 טויזענט פוס.

פּרימאָ דע ריווערא רעכענט זיך אָפּ מיט זיינע געגנער

מאַדריד, 1 (ספ.טעל.) ס'איז פערעפענט-ליכט געוואָרען די רשימה פון 200 שפּאַנישע אָפיצירען וואָס זענען דערווייטערט געוואָרען פון דער אַרמיי פאַר אַנטיילנעמען אין דער פערשווע-רונג אויף פּרימאָ דע ריווערא.

צווישען די אויסגעשלאָסענע געפינען זיך 6 פּאָלקאָווניקעס 6 פּאָדפּאָלקאָווניקעס, 16 מאַיאָרען, 85 קאַפּיטאַנעס, 70 אויבער פּאָרוטשניקעס און 18 פּאָרוטשניקעס.

לטובת דער יודישער קאָלאָני-זאַציע אין רוסלאַנד

יאָהאַנעסבורג. (יט"א) 50 יודישע פאַר-מערס אין בעטאַל-דיסטריקט האָבען געשפענקט 1500 פונט אויף דער אַקציע, וואָס ווערט געפיהרט אין דרום-אַפריקאַ דורך ראובן בריינין לטובת דער יודישער קאָלאָניזאַציע אין רוסלאַנד. די סומע וועט אויסגעצאָהלט ווערען אין משך פון 20 חדשים.

אויפ'ן באָדען פון שבת-רוה אין תל-אביב

ירושלים. (יט"א) אַ געוויסער איינהאַבער פון אַ סאָדע-וואַסער-געוועלב אין תל-אביב האָט פון אָרטיגען געריכט בעקומען אַ פאָראָרדנונג צו בעפרייען דעם לאָקאַל דערפאַר, וואָס ער האָט געהאַלטען זיין געוועלב אָפען אום שבת, בעת אײַ-נער פון די תנאים ביים פערדינגען דעם לאָקאַל איז געווען, אַז ער מוז זיין געשלאָסען אום שבת.

„געלד" (Pieniądz)
היינט און פאָלגענדע טעג!
שלאַגער-פילם, אין וועלכען עס ווערט געשילדערט די זינדיגע ליבע פון אַ פרוי, וואָס הנזין פון בירזשע-שפּעקולאַציעס, באַרבאַריזם אין ליבע, אונטער'ן נאָמען:
אין די הויפּט-ראָלען: BRYGIDA HELM, IVETTE GUILBERT i ALFRED ABEL
אַכטונג! קינאָ אין גאַרטען, אַהן ריקזיכט אויפ'ן וועטער. פערגרעסערטער אָרקעסטער.
נעכסטער פּראָגראַם: „דער לעבעדיגער מת" אין די הויפּט-ראָלען: MARJA JACOBINI i W. PUDOWKIN מיט'ן אַנטייל פון אַ כאָר, וואָס וועט אויספיהרען רוסיש-אוקראַינישע לידער אונטער לייטונג פון ה' אַקימאָוו. אויפ'ן 1-טען סעאַנס—נידריגע פּרייזען.

Kino Spółdzielni
Sienkiewicza 40.
אָנהויב אין געוו. טעג 4 נאָכמ. שבת, זונטאָג און יו"ט 2 נאָכמ., לעצטער סעאַנס 10 אָוו.
לעצטע 2 סעאַנסען—אין גאַרטען.

היינט און פאָלגענדע טעג! ■ דאָס גרעסטע מייסטערווערק ■ גרויסע פּרעמיערע!
„ALRAUNE" (אַלראַונע)
אין דער הויפּט-ראָלע: BRYGIDA HELM אין דער הויפּט-ראָלע.
דער זאַל איז מעכאַניש ווענטילירט. דער זאַל איז מעכאַניש ווענטילירט.

קינאָ-טעאַטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26, ביים פּלאַץ קאָשטשעלני
פערשטאַרקטער אָרקעסטער.
אָנהויב פון די סעאַנסען אין געוו. טעג 5.30 נאָכמ. שבת און זונטאָג 3 נאָכמיטאָג

יאָרג. — 2 יולי 1929
„נייער פאָלקסבלאַט"
יאָרג. — 2 יולי 1929

בדרך פזור
די אַרבייט פון מאַקדאָנאַלד'ן

מאַקדאָנאַלד'ס פּאַרטיי־פריינד און חברים פון מיניסטער־קאַבינעט האָבען בשום אופן נישט די דרייסטקייט צו בעהויפּטען, אַז די ענגלישע אַרבייטער־רעגירונג וועט קענען רוהיג אויסזיצען ביים מלוכה־רודער איהר גאַנצע 5 יאָהריגע געזעצליכע [...]רענץ.

אדרבא, ביי יעטוועדער געלעגענהייט גיבען [...] אָנצוהערענישען, אַז מאַקדאָנאַלד'ס קאַבינעט [...] יעטוועדער טאָג, אומגעוואָרפען ווערען דורך די [...]לישע שונאים פון רעכטס אָדער פון אינער־[...]הניג. די ענגלישע לייבאָר־פּאַרטיי איז גרייט אַ [...]רע־טאָג ווידער־אַמאָל צו אַפּעלירען צום ענגלי־שען פאָלק, צו ענטשיידען דורך נייע וואַהלען, וועלכע פּאַרטיי עס זאָל אויף ווייטער רעגירען אין לאַנד.

איילט זי טאַקע דעריבער די ענגלישע אַר[ביי]טער רעגירונג בעווייזען אויפצוטון, וואָס מעהר [מלו]כה־אַרבייט. קומט טאַקע פרוי באַנפילד בע[...]ט און אַרבייט אַ דאָפּעלטען אַרבייטס־טאָג אין איהר מיניסטאָרען־צימער.

כדי צו פערשפּאָרען עטליכע איבעריגע אַר־בייטס־שעהן פליהט מאַקדאָנאַלד אויף אַן עראָפּ[לאַ]ן פון איין שטאָט אין דער צווייטער אויף פּאָליטי[שע] קאָנפערענצען און נאָך איידער דער ענגלישער [פּאַ]רלאַמענט בעקאָנט זיך מיט דער עקספּאָזע פון [דע]ר אַרבייטער־רעגירונג, פערשפּרייט מאַקדאָנאַלד [...] אַרבייטס־פּראָגראַם איבערן גאַנצען לאַנד דורך [ראַד]יאָ און רייד־פילמען.

[ה]אָט האָט מאַקדאָנאַלד פערטראַכט אַ סוף [צו] מאַכען פון דער אומבעשטימטער לאַגע אין דער [ענ]טוואָפנונגס־פּראָבלעם און שוין פליהען איינלאַ[דו]נגען צו פריינד און שונאים, צו געגנער און אַנ[הע]נגער פון וועלט־שלום. מאַקדאָנאַלד רופט צו[נ]ויף אין לאָנדאָן אַ קאָנפערענץ אויף וועלכער [...] דאַרף אָפּגעענדיגט ווערען דער ענין וועגען [דיי]טשלאַנדס קאָנטריבוציע־צאָלונגען און וועגען דער [אָקו]פּאַציע פון רייהן־געביט. מיט'ן ערלעדיגען די [...] דערמאָנטע פראַגען ווערט שוין פון זיך צו[...]ט דער באָדען פאַר נייע ווייטערדיגע אונ[טע]רהאַנדלונגען וועגען ענטוואָפנונג.

זעקס וואָכען נאָך דער רייהע האָבען אין פּאַריז [ספּ]עציאַליסטען פון אַלע פאַכען, אויסגעהאָרכט דעם [דופּ]ק פון 60 מיליאָן דייטשען, אויסגעקנאָטען די [מו]סקולאַטור פון דייטשלאַנדס אַרבייטס־קראַפט און [אוי]סגעציילט די מזומנים פון דער דייטשער מלוכה־[באַ]נק. אויף דער 7־טער וואָך האָט דער גרעסטער [חכ]מה פון דאָזיגען קאָנסיליום דער אַמעריקאַנער [יו]נג, אָנגערופען די לעצטע ציפער פון סכום קאָנט[ריב]וציע, וואָס דייטשלאַנד האָט צו צאָהלען פאַר [דע]ר פערשפּילטער מלחמה.

דייטשלאַנד האָט נאָך אַ קורצער ריינגעניש [אַ]קצעפּטירט די סומע, זי האָט אָבער צוגלייך אַרויס[געש]טעלט אַ פאָדערונג אָפּצורוימען די אָקופּירטע [דייט]שע געביטען פון פראַנצויזישע, בעלגישע און [ענג]לישע מיליטער.

[...] פּרובט דאָס איצט מאַקדאָנאַלד צו ווירקען [אוי]ף דעם איינגעשפּאַרטען פּואַנקאַרע, אַז ער זאָל [קו]מען אויף דער קאָנפערענץ אין לאָנדאָן און זאָל [ער]קלעהרען, ווען ער רעכענט אַרויסצופיהרען פון [די] דייטשע געביטען די פּאַרביגע פראַנצויזישע סאָל[דאַטע]ן, וועלכע פערביטערן דאָס לעבען פון פריד[לי]כען דייטשען בירגער אין ריינלאַנד.

פּואַנקאַרע אָבער, וועלכער האָט מיט מאַק[דאָנ]אַלד'ן נאָך אַלטע פּאָליטישע חשבונות פון 1924 יאָהר זוכט איצט זיך אָפּצושפּילען אויף איהם [דע]ר ענטפער פון פּואַנקאַרען, אַז די קאָנפערענץ [איז] נאָך פריהצייטיג, און אַז אין לאָנדאָן פאָהרט [ער] נישט, עפענט פאַר אַלעמען פּואַנקאַרעס פער[...]לינעם געדאַנק אַריינצושטעלען שטעקענס אין [די] רעדער פון מאַקדאָנאַלדס שלום־וואָגען.

פון דעם, צי די קאָנפערענץ, וואָס מאַקדאָ[נא]לד רופט צונויף וועט צושטאַנד קומען און פון [די] רעזולטאַטען, וואָס זי וועט ברענגען, וועט מען [שוי]ן קענען אויך משפּטען, ווער עס בלייבט דער [זיג]ער אין דעם פּאָליטישען טורניר צווישען 2 גע[גענ]זעצליכע וועלט־אַנשויאונגען.

דער אויסגאַנג פון קאַמף צווישען מאַקדאָ[נא]לד און פּואַנקאַרע וועט דאַרפען דערווייזען, אויף [וו]יפיל די פּאַרקעמפער פאַר וועלט־שלום זענען [שוי]ן איצט בכח אָפּצווישען די גרויסע שאָטענס פון [די] מלחמה־געשטאַלטען, וואָס פּואַנקאַרע און זיי[נע] מיטאַרבייטער מאָלען כסדר אויפ'ן אייראָפּעאי[שע]ן האָריזאָנט.

צי וועט טאַקע מאַקדאָנאַלד'ן און זיינע חברים געלינגען [illegible]

י. ר—ס.

די פאָהרען אַלס אַנטיסעמיטען
און קומען צוריק אַלס יודען־פריינד

אינ'ם סאָוויעטישען אילוסטרירטען וואָכענ־בלאַט „אָגאָניאָק" וועלכער ווערט פערשפּרייט אין 435 טויזענד עקזעמפּלאַרען, האָט זיך אָנגעהויבען אַ קאַמפּאַניע געגען אַנטיסעמי־טיזם. אין איינעם פון די לעצטע נומערען גע־פינען מיר אַ קאָרעספּאָנדענץ אונטערן קעפּל: „עס וועלען שוין נישט זיין מעהר קיין אַנטיסעמיטען".

אין דער דאָזיגער קאָרעספּאָנדענץ ווערט דערצעהלט צווישען אַנדערען:

איז חודש מאי איז אַ דעלעגאַציע פון פּיאָ־נערען אַרויסגעפאָהרען אין די יודישע קאָלאָניעס. אין מאָסקווע האָט זיך די דעלעגאַציע צע־טיילט אויף גרופּען און איז געפאָהרען קיין ווייס־רוסלאַנד, אוקראַינע, צפון־קרים, קריוואָי־ראָג, אין די אַלע ערטער, וואו עס האָבען זיך אָנגעהויבען נאָך דער רעוואָלוציע די קאָלאָניזאַציע־אַרבייט.

אויף איינער פון די סטאַציעס, וואו די אָר־טיגע פּיאָנערען האָבען אויפגענומען די דעלעגאַציע, האָט דער פאָרשטעהער פון דער דעלעגאַציע פּיאָנער סיהאָראָוו פון זאַריאַסק, ערקלערט:

„מיר פאָהרען נישט שפּאַצירען. מיר פאָהרען נישט אויף אַן'עקסקורזיע, נאָר צוליב אַ וויכטי־גען פּאָליטישען ענין. מיר דאַרפען זעהן דאָס לע־בען פון אַרבייטענדע יודען, כדי מיט פאַקטען אין די הענד צו קעמפען מיט דער אַנטיסעמיטישער טענה, אַז די יודען טויגען צו גאָרנישט, ווייל זיי קאָנען נישט אַרבייטען.

אין דער דעלעגאַציע זאָלען אַריין מעהרסטענ־טייל די, וואָס האַקלען זיך און נאָך מעהר בעהאַל־טענע אַנטיסעמיטען.

אין די סטעפּעס פון צפון־קרים, אויף די פעלדער פון אוקראַינא, אויף די בלאָטעס פון ווייס־רוסלאַנד, וועלכע ווערען איצט געטריקענט און לעצטענס אויף די ווייטע ברעגעס פון ביר־בידזשאַן, אויפן ווייטען מזרח וואַקסען אויס, ווי פון אונטער דער ערד יודישע דערפער מיט מאַשינען, מכשירים, מיט אַ פערשידענפאַכיגער, ערד־קולטור מיט קאָ־לעקטיווען, מיט אַן'איינגעקשנ'טע, לייד ענשאַפטלי־כען קאַמף פאַר אַ געראַטעניש, פאַר ערפאָלג, פאַר אַ נצחון איבער דער ערד, פאַר אַ נייעם לעבען. מיט העלדישקייט, וואָס פערדינט בעוואונדערונג, קעמפען די יודען און בעקעמפען זייער נישט־צוגע־פּאַסטקייט, זיי בעקעמפען די ערד, וואָס וויל נאָך נישט געבען די פּרוכטען, דעם נישט־גינסטיגען קלימאַט מיט זיינע טריקענישען און רעגענס. ווי בע־ווייזען די שרעקליכע שטילקייט פון די מדבריות און האַלטען זיך ביי דער מאַמע־ערד, גייען נישט פון איהר אַוועק, בעאַרבייטען זי און צווינגען זי, אַז זי זאָל געבען פּרוכטען.

און צוזאַמען מיט די ערשיינונגען ענדערן זיך שטאַרק די געגענזייטיגע מענשליכע בעציהונגען. צוויי כאַראַקטעריסטישע זאַכען האָבען מיר געזעהען און געהערט צוזאַמען מיט דער דעלעגאַציע, וואָס איז געפאָהרען קיין קריוואָי־ראָג. הינטער קריוואָי־ראָג געפינט זיך אַן'אַלט יודיש דאָרף אינגוליעל. אין די צייטען פון דעניקין האָט מען פּאָגראָמירט און צעראַבירט אינגוליעל. אין דער אַרבייט האָבען גע־נומען אַנטייל נישט נאָר די דעניקינצעס, נאָר אויך די שכנות'דיגע אוקראַינישע פויערים.

עס זענען פערביי צעהן יאָהר. צופעליג האָבען מיר בעמערקט אין יודישע שולען שילער אוקראַינער. אויב אין אַן'אוקראַינישען דאָרף זענען נישטאָ קיין אוקראַינישע שולען, אָדער עס איז ווייט צו אַ אוקראַינישער שול, אָדער סתם אַזוי שיקען די אוקראַינישע פויערים זייערע קינדער אין די יודישע שולען.

— נעהמט מיין „כלאָפּעץ" אויף דער לעהרע...

און אַזאַ אוקראַינישער „כלאָפּטשיק" גייט דורך דעם גאַנצען קורס אויף יודיש און בעקומט אויך אויסצייכנונגען פון דער יודישער ליטעראַ־טור. אין מיין נאָטיץ־בוך געפינט זיך אַ כתב־יד פון אַ ניקאָפּאָלער „כלאָפּעץ". ער רעדט און שרייבט גוט יודיש. ווען אונזערע פּיאָנערען האָבען איהם געפרעגט, ווי ער הייסט האָט ער געענטפערט:

— אויף רוסיש — ליאָווקע; אויף יודיש — לייבעל.

אין „אוזטאַווקע" אין דער יודישער שול, לער־נען זי דאוקראַינער, אין ניקאָפּאָל, אין דער יודישער שול — לערנט זיך אַ זון פון אַ דייטשען קאָלאָניסט, אַנדריושאַ פענגער, זיין ברודער און שוועסטער האָ־בען געענדיגט די שול.

אין בוכאַרינדאָרף, ניקאָפּאָלער ראַיאָן, איז אָר־גאַניזירט געוואָרען אַ מיטינג צוליב דעם אָנקומען פון דער פּיאָנערישער דעלעגאַציע.

עס איז געווען אַ פינסטערער אָווענט מיר האָ־בען זיך פערזאַמעלט אין אַ כאַטע, וואָס איז נאָך נישט אויסגעבויט געוואָרען ביז'ן סוף. אויף צוויי צעבראָכענע קעסטלעך האָט מען אויסגעלייגט ברעט־טער — דאָס איז געווען די טריבונע, דאָס פּובליקום האָט זיך צוגעהערט שטעהענדיג. אַן'אַלטע פרוי אָנגעטאָן אין אַ סאָלדאַטסקע קורטקע, האָט גע־בעטען אַ וואָרט און האָט ערקלערט דער רעלע־גאַציע פאָלגענדעס:

„אונזער אַרבייט איז לייכטער פון אייער אַר־בייט. אַכטונג געבען אויף ערד און אויף אַ בהמה איז לייכטער ווי לערנען זיך אין די ביכער. מיר זענען אָבער פינסטערע מענשען, מיר ווייסען נישט, ווי צו בעגיין זיך. און עס אונז טאַקע זעהר שווער, דריי יאָהר נאָכאַנאַנד האָבען מיר אומגעראָטענישען. איינמאָל איז געווען אַ סעריע טרוקענע ווינטען, צוויי מאָל שטאַרקע פרעסט. אָבער מען מוז זיך האַלטען פאַר דער ערד און גלויבען, אַז סוף־כל־סוף וועלען מיר האָבען אַ געראַטעניש.

איהר דאַרפט אַלעמען דערצעהלען, אַז די יודען האָרעווען און אַרבייטען, אַז זיי בעמיהען זיך, די ערד זאָל געבען אַ גוט געראַטעניש".

דאָס נאַכט־לעמפּעלע האָט געברענט זעהר טונ־קעל. נעבען מיר האָט איינער געלאַכט פון די רעדנע־רין. איהר רעדע האָט זיך אפשר נישט געקלעפּט. איהר אויסזעהען, איהר צעריסענע סאָלדאַטסקע קור־טקע האָבען געמאַכט אַ מאָרנעם איינדרוק. אָבער עס איז געווען אויסערגעוועהנליכעס אין איהר בע־ווייזען זיך אויף דער טריבונע, און איהר וועלען רעדען עפענטליך.

איך האָב געוואַרט וואָס עס וועלען ענטפערען די פּיאָנערען איך האָב זעהר נישט געוואָלט, אַז זיי זאָלען ענטפערען מיט די רעדעס וועגען ברי־דערליכקייט פון אַרבייטער־מאַסען, אַז זיי וועלען קעמפען מיט'ן אַנטיסעמיטיזם, ווייל אַן'אַנטיסעמיט איז אַ בעהעלפער פון אונזער קלאַסען־שונא. איך האָב מורא געהאַט פאַר „קאַזיאָנע" רעדעס. אָבער איך האָב נישט געהאַט וואָס מורא צו האָבען.

אונזער פּיאָנער מיקולושקאָ איז אַ זון פון אַ פּויער.

מיטינג־רעדעס און אַלגעמיינע ווערטער זע־נען גוט אויף קרוי באַהן־סטאַנציעס, ביי אַ פּויק, ביי פּענער. עס איז אַוועק אַ סדרה פראַגען:

— וואָס פאַר סיסטעם פון ערד־אַרבייט פיהרט איהר?

— ווי זעהט אויס די זריעה?

— ווי זעהט אויס די ערד־צוטיילונג?

— וויפיל ברונעמס זענען פערהאַן אין דאָרף?

— ווי האַלט עס מיט אַ שול מיט מעדיצי־נישע הילף?

די יונגע פּיאָנערען פויערים האָבען זיך שטאַרק געפרעגט, שטאַרק, אויספּרובירט גענוי בעטראַכט יעדען פּרט.

פאַר זייערע סימפּאַטיעס האָבען זיי זיך גע־הייסען צאָהלען מיט גענויע ענטפערס, מיט פאַק־טען און זיי האָבען בעקומען די ענטפערס, זיי האָבען געזעהען אַלץ מיט די אייגענע אויגען און זיי זענען איצט סימפּאַטיקער פון די יודישע ערד־אַרבייטער.

טובערקולאָז, טענץ און פערוויילונג

(נאָטיצען פון אַ רייזע)

(סוף).

גאַנץ אַנדערש איז עס אָבער אין דאַוואָס. כאָטש איינע פון די אַנדערע זענען זיי סך הכל אָפּ־גערוקט אויף אַ פיר, פינף שעה רייזע, דאָך זעהט דאָ אַלץ אויס גאָר אַנדערש. אַנשטאָט די האָ־טעלען אויף יעדען שריט און טריט, וואָס איהר טרעפט אין סאַן־מאָריץ, טרעפט איהר דאָ סאַנאַ־טאָריומס, היילונגס־אַנשטאַלטען און אַנדערע פון דעם מין. דאָ, אין דאַוואָס, קען מען זאָגען, איז די קעניגרייך פון דער טובערקולאָז־קראַנקהייט, איהר זעהט זי דאָ אין אַלע פאָרמען, אין וועלכע זי עקזיס־טירט נאָר, און גלייכצייטיג איז עס דער גרעסטער פּונקט אין דער וועלט, וואו דער טובערקולאָז ווערט בעקעמפט. אַהער ציהען זיך יאָהר־יעהרליך פון דער גאַנצער וועלט ביי אַ 50 טויזענד קראַנקע, וואָס בלייבען דאָ וואוינען, ווער אַ לענגערע צייט, ווער אַ קורצערע, ביז וואַנען זיי וועלען געהיילט ווערען אָדער קומען צורוה אויפ'ן גרויסען דאַוואָסער בית־עולם, וואו עס הערשט דער גייסט און עס עקזיס־טירט נישט קיין ראַסען־האַס. אַלע, אַלע, יוד, קריסט, מאַכמעדאַנער, בודיסט, ווייסער, ברוינער, געלער, שוואַרצער, — אַלע זענען דאָ גלייך צו קבורה געקומען. קוקט איהר זיך צו און בעוואונ־דערט די פרייהייט דאָ. יעדער איז בעצירט געוואָ־רען ווי זיין לעצטער פערלאַנג איז געווען. אַ צלם אַ מגן דוד; אויפשריפטען אין אַלע שפּראַכען, וועל־כע עקזיסטירען נאָר אויף דער וועלט, קענט איהר דאָ זעהן.

אין קיין שטאָט אין דער וועלט, לעבט מען נישט אַזוי אויף דער שעה, ווי אין דאַוואָס. אַלץ און אַל קוקט אויפ'ן זייגער. אַכט אַ זייגער אינ־דערפריה קלינגט אין יעדען סאַנאַטאָריום דער „שפּייז־זען־גלאָק", ווי מען רופט עס דאָרטען. דער עולם הויבט זיך פון די בעטען צום פריהשטיק, און ווער עס קען נישט פערלאָזען זיין בעט, בעקומט דאָס עסען אין בעט. [illegible]

[illegible] מיילער זענען די היץ־אינפאָרמאַטאָרען. האָט זיך יעדער זיין נאָטיץ־ביכעל, וואו ער פיהרט אונטער דריי מאָל אַ טאָג דעם קורס פון זיין טעמפּעראַ־טור. מען מעסט די צוגעקומענע אָדער די אָפּגע־פאַלענע היץ אויף די צענטלען, מען חשבונ'ט די צוגעקומענע אָדער אָפּגעקומענע פּונקטען. אַזוי ליגט מען, ביז דער גלאָק רופט צום מיטאָג, דערנאָך ווייטער געלעגען ביז'ן אָווענד־ברויט. פון נאָכ'ן אָווענד־ברויט ביז דער צעהנטער שעה, ווען מען מוז שלאָפען געהן, איז פערהאַן אַ פּאָר פרייע שעה, פערוויילונגס־שעה אין דער טובערקולאָזער מלוכה.

גאַנץ אָפט קומט אויס דעם צופעליג דורכ־רייזענדען מענשען זיך צו שטעלען די פראַגע, וואו זע־נען עס די אַלע לונגען־קראַנקע, וואָס מען זעהט זיי נישט אָן. ווארום פון אויסערליכען אויסזעהן קען מען דאָ נישט דערקענען ווער עס איז קראַנק. אַלע זעהען אויס גאַנץ דיק, מיט אַ געזונטגעבענדיגער ראָזאַ פאַרב אין געזיכט, און עס מאַכט טיילווייז דעם איינדרוק, אַז דער פרעמדער, דער געזונטער וואָס איז צופעליג געקומען אויף אַ ווײַלע אַהער, אַז ער איז נאָר דער קראַנקער, משפּט'נדיג לויט דעם אויסערליכען אויסזעהן. אָבער דאָס זענען נאָר די השערות פון מענשליכען אויג, וואָס קען מעהר נישט זעהן פון אויבען אויף. אין דער ווירק־ליכקייט זענען אַלע, אפילו די, וועלכע איהר טרעפט שפּאַצירענדיג אויף די גאַסען מיט'ן שמייכעל אויפ'ן פּנים, אָדער אין אַנדערע פערוויילונגס־ערטער, טו־בערקולאָז־קראַנקע, וועלכע זיצען דאָ אָפט גאַנצע יאָהרען נאָכאַנאַנד. מען ווערט בעסער און ערגער. [illegible]

[illegible] עולם קומט פּראָבען זיין גליק, פערהאַן דאָ אַ קאָרטען־קלוב, אַ שאָך־קלוב, אַ טאַנץ־זאַל און נאָך אַנדערע פערגעניגונגען. דווקא זיי, די לונ־גען־קראַנקע, אָדער די קראַנקע, וועלכע פער־טראַכטען זיך אַמאָל וועגען קליינעם פּערל טעג, וואָס איז, קען זיין, פאַר זיי נאָך געבליבען אויף אָט דער האַווה'דיגער וועלט, דווקא זיי ווילט זיך מעהר געניסען, אַריינכאַפּען פון לעבען כל־זמן מ'האָט נאָך נישט אַריבערגעפיהרט אויף יענער זייט טויער פון דער אינטערנאַציאָנאַלער טויטער מלוכה. געהט מען, לויפט מען געניסען פון שטיקעל עולם־הזה און מען צאָהלט די העכסטע פרייזען, וואָס עס קענען גע־בען: אַ שעה רולעטקע־שפּיל — אַ פּאָר גראַד צוגעקומענע היץ; אַ שעה פאָקסטראָט, טשאַרל־סטאָן — אַן'איבעריגער מאָל הוסטען, אַן'איבעריג רויט־געוואָרענע טיכעלע פון אַ פרישען בלוט־שטורץ.

קומט אַריין אָווענד אין גרויסען זאַל פון קור־הויז, זעצט זיך אַוועק אין אַ ווינקעלע, קוקט צו, וועט איהר זעהן: איינע נאָך די אַנדערע קו־מען זיי די קראַנקע מענער און פרויען און לאָ־זען זיך אַוועק טאַנצען. שעהנווייז טאַנצען זיי. אָט דרייט זיך אַ פּאָרל, די לופט איז אָנגעזאַפּט מיט ציגאַרען־רויך, הויבט אָן אַריינצודרינגען אין האַלדז אַריין און שטיקט דאָס מיידעל אויפ'ן אָטעם, שפּאַרט זי זיך אָן אויף איהר טאַנץ־פּאַרטנער, הוסט און טאַנצט, טאַנצט און הוסט. אַן'אויסגעמאַטערטע קומט זי צו איהר טישעלע נאָך אַ שטיקעל לונג. אַזוי בייט זיך עס דאָ אין דער טובערקולאָזער קעניגרייך, צוגעקומען, אַריינגעכאַפּט נאָך אַ טאַנץ — אויס־געבראַכט, פערלוירען נאָך אַ וואָך לעבען.

אין אָט דעם געבענשטען שווייצאַרישען לאַנד־ [illegible]

אַלמוני.

ניער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזשער לעבען

2
דינסטאָג
כ"ד
סיון תרפ"ט

יולי
זון-אויפגאַנג 3.17
זון-אונטערגאַנג 8.00

נעכטיגע ציהונג פון דער דאַלאַרובקע

אין דער נעכטיגער ציהונג פון דער דאָלאַ-רובקע זיינען אויסגעלאָסט געוואָרן 57 פרע-מיעס אויף 25 טויזנט דאָלאַר. געוואונען האָבן די פאָלגענדע נומערן:

8,000 דאָלאַר נר 917280.
3,000 דאָל. - 83244.
1,000 דאָל. — 579787, 264779, 229149
386905, 945909.
500 דאָל. — 247759, 563065, 999528,
927384, 733941, 945045, 992475, 43675,
117907, 742177.
100 דאָל. 506322, 435499, 360192,
985509, 266155, 587572, 965326, 128008,
964204, 747737, 674433, 705955, 463072,
192832, 981581, 994365, 461109, 235654,
817313, 403662, 103663, 118345, 604654,
825368, 255385, 20101, 277595, 828404,
413575, 479693, 356001, 425400, 298407,
571643, 939072, 391812, 997113, 36759,
144753, 594216.

איטאַליענישער שטרייק אין ביעלסק

(2) צוליב'ן קאָנפליקט, וואָס עס האָט אויס-געבראָכען צווישען די טעקסטיל-אַרבייטער און אינדוסטריעלער אין ביעלסק, האָבען די אַרבייטער געהאַט פּראָקלאַמירט אַ אַלגעמיינעם שטרייק. נאָר ביז דער שטרייק וועט אויסברעכען וועלען די אַרבייטער דערוויל אָן אַ איטאַליענישען שטרייק, ד. ה. טעגליך וועלען אָפּגעשטעלט די פאַבריקען אויף אַ שעה.

מאַן דערהרגעט זיין ווייב

און וואַרפט זי אונטערן צוג

אין ראַיאָן קראַשניק האָט דער דרוזשניק בע-מערקט ליגען אויף די באַהן-שינעס אַ צושניטענע פרוי.

די פּאָליציי האָט אונטערגענומען אַן אויס-פאָרשונג און האָט פעסטגעשטעלט, אַז דער נאָמען פון דער אומגעקומענער פרוי איז יוזעפאַ וואַזש-ניצקאַ, 45 יאָהר אַלט פון זעלבען דאָרף.

די ווייטערדיגע פּאָליציי-אישע אויספאָרשונג האָט אויך פעסטגעשטעלט, אַז די פרוי איז דערמאָרדעט געוואָרען דורך איהר מאַן יאַן, וועלכער האָט נאָכ'ן אויספיהרען דעם מאָרד, אַרונטערגעוואָרפען אונ-טערן צוג דעם טויטען קערפּער.

דער מערדער האָט זיך מורא געווען. ער איז אַרעסטירט.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

יורשים פון וואָיטשיצקי (נאָפּיורקאָווסקי 27), וו. ראַניעלעצקי (פּיעטריקאָווער 127), אילניצקי און צימער (וואָלטשאַנסקי 37), יורשים פון ליפּוועבער (פּריוואַטיס-פּלאַץ 2), יורשים פון י. האַרטמאַן (מלי-נאַרסקאַ 1), י. קאַראַנע (אַלעקסאַנדראָווסקאַ 80).

שמועסען וועגען קונסט אין „סטאַרט"

מיטוואָך 9 אין אָווענד וועט אויף דער אויס-שטעלונג פון „סטאַרט" (פּיעטריקאָווער 74) פאָר-קומען אַ שמועס וועגען די נייע שטרעמונגען אין דער מאָדערנער מאַלעריי-קונסט. דעם געשפּרעך וועט איינלייטען דער באַקאַנטער קונסט-מאַלער און קריטיקער וואַלדעמאַר זשאָרוש, אונזער בן עיר, וועלכער ווילט איצט צו גאַסט ביי אונז אין שטאָט.

דער אַריינגאַנג איז פריי פאַר מיטגלידער און סימפּאַטיקער פון „סטאַרט".

אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון „בר-כוכבא"

פערגאַנגענעם דאָנערשטאָג איז פאָרגעקומען די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון „בר-כוכבא". אַלס פאָרזיצער איז אויסגעוועהלט געוואָרען ה' לאַנ-שטערן און אין פּרעזידיום: צווייליך, בערנשטיין, פיינער.

אין אָנהויב פון דער פערזאַמלונג, פאַר'ן אָנ-געבען דעם בעריכט פון דער פערוואַלטונג, טראָגט ה' זיידע אַריין אַ דרינגענדען פאָרשלאַג, מענען אָפּלעגען די פערזאַמלונג. דער פאָרשלאַג ווערט מיט אַ מעהרהייט שטימען אָנגענומען. דערויף זאָגט זיך די אַלטע פערוואַלטונג אָפּ פון די מאַנדאַטען. אַזוי, אַז די לייטונג פון „בר-כוכבא" ביז דער נאָהנטסטער פערזאַמלונג ליגט אין די הענד פון פּרעזידיום, די ה"ה: ל. שטערן, צווייליך, בערנשטיין און פיינער.

פון נעכטען איז אָפּגעשטעלט געוואָרען

דאָס אויסצאָהלען אַלע דרינגענדע אונטערשטיצונגען פאַר אַרבייטסלאָזע

פון וואַרשאַ איז אָנגעקומען אַ פעראָרדנונג אָפּצושטעלען דאָס אויסצאָהלען די דרינגענדע אונ-טערשטיצונגען פון 1. יולי אָן, פוילישע אַרבייטסלאָזע, וועלכע זיינען נישט געווען בערעכטיגט צו בעקומען נאָרמאַלע געזעצליכע אונטערשטיצונגען, פלעגען בע-קומען אויסגעצאָהלט פונ'ם אַרבייטסלאָזען פאָנד דרינגענדע אונטערשטיצונגען 13 וואָכען, פון צייט צו צייט פלעגען די ראַזיגע אונטערשטיצונגען אַ-רויסגעגעבען ווערען לענגער ווי 13 וואָכען (לויט אַ ספּעציעלען בעשלוס פלעגען זיי פערלענגערט ווערען ביז 17 וואָכען); פאַר גייסטיגע אַרבייטסלאָזע פלעגען די דרינגענדע אונטערשטיצונגען פערלענ-גערט ווערען ביז 26 וואָכען. נאָרמאַלע „אוסטאַוואָ-ווע" אונטערשטיצונגען פאַר גייסטיגע אַרבייטסלאָזע צאָהלט איצט אויס די קראַנקען-קאַסע, פאַר פוי-זישע אַרבייטער — דער אַרבייטסלאָזער פאָנד. אַלע אַרט דרינגענדע אונטערשטיצונגען זענען פון איצט אָן אָפּגעשטעלט געוואָרען.

נייער שטייער פון אונבעוועגליכע גיטער

(2) נעכטען האָט דער מאַגיסטראַט בעקומען אַ בריף פון אינערן-מיניסטעריום, אַז דאָס מיניס-טעריום האָט אין פערשטענדיגונג מיט'ן פינאַנץ-מיניסטעריום בעשלאָסען צו בעשטימען דעם שטעד-טישען צושלאַג צום מלוכה-שטייער פון אונבעוועג-ליכע גיטער אויף 125 פּראָצ. און נישט אויף 200 פּראָצ. ווי ס'האָט בעשלאָסען דער שטאָט-ראַט (פאַראַיאָהרען איז געווען — 100 פּראָצענט). דעם נייעם צושלאַג פון די 125 פּראָצ. ווערט פאָר-געשלאָגען איינצוקאַסירען פאַר'ן 2. 3. און 4. קוואַרטאַל פון לויפענדען יאָהר פון די הייזער, וואו 50 פּראָצ. פון די וואוינונגען צאָהלען שוין דאָס פולע דירה-געלד. דער נייער צושלאַג וועט בעטרעפען יעהרליך 800—900 טויזענד זלאָטים. דאָס געלד פון איינגעפלאָסענעם שטייער וועט פער-וועגדעט ווערען אויף אויספיהרען די קאַנאַליזאַ-ציע-אַרבייטען.

דאָס פּאָפּולערסטע בוך אין דער וועלט,

דאָס בוך, וואָס איז אַרויס אין הונדערטער טויזענדער עקזעמפלאַרען;
דאָס בוך, וואָס האָט איבער איין נאַכט דעם מחבר גע-מאַכט פאַר דעם בעליבסטען שרייבער פון אונזער צייט:

עריך מאַריאַ רעמאַרק'ס

אויפ'ן מערב-פראָנט קיין שום נייעס

(אים וועסטען ניכטס נויעס)

וועלען פיל צעהנדליגער לעזער פון „נייעם פאָלקסבלאַט" קאָנען בעקומען אומזיסט, דורך אַ גורל.

יעדער לעזער, וועלכער וועט צושטעלען 30 קופּאָנען, וועט אַריינגעהן אין גורל.
דער ערשטער קופּאָן ווערט געדרוקט פרייטאָג.
פערגעסט נישט אויסצושניידען די קופּאָנעם!

פּאַדולקאַ בעקומט זיין שטראָף

(ר) אין צוויי אַרטיקלען פון אונזער צייטונג האָבען מיר שוין אָנגעוויזען אויף דער סקאַנדאַליעזער האַנדלונג פון דעם שול-וויזיטאַטאָר און אונטער-אינספּעקטאָר, פּאַדולקאַ, בעת זיינע וויזיטאַציעס אין די יודישע פאָלקס-שולען. מיר האָבען דער-רויף אויפמערקזאַם געמאַכט דער העכערע שול-מאַכט און אויך די יודישע שול-אַפּיקונעס האָ-בען דעם ראַזיגען ענין אינטערווענירט ביים שול-קוראַטאָר. די ווענדונגען האָבען שוין אָנגעהויבען צו ווירקען.

פּאָריגע וואָך איז קיין פּויזען אַרויסגעפאָהרען אַן אויספלוג פון לאָדזער יודישע פאָלקס-שול-קינ-דער אויף דער אויסשטעלונג קיין פּויזען. אין דעם אויספלוג איז געווען אַ גאַנץ בעדייטענדע גרופּע יודישע קינדער, אַלס אַפּוטרופּסים פון די יודישע קינדער בעת זייער אָנוועזענהייט אין פּויזען איז בעשטימט געוואָרען דורך דער שול-מאַכט נישט קיין אַנדערער, ווי טאַקע דער דערמאָנטער „פּעדאַגאָג" פּאַדולקאַ. פאָריגען מאָנטאָג איז פּאַדולקאַ אַרויס געפאָהרען מיט די יודישע קינדער קיין פּויזען. דערוויל האָבען זיך אין אונזער צייטונג בעוויזען די ידיעות וועגען דער „פּעדאַגאָגישער טעטיגקייט" פון דעם אונטער-אינספּעקטאָר פּאַדולקאַ. די שול-מאַכט האָט די אָנקלאַגע גענומען אין אַכט און באַלד דערויף איז קיין פּויזען אַרויסגעפאָהרען דער אינ-ספּעקטאָר סקאַוראָנסקי, וועלכער האָט אַוועקגענו-מען די יודישע קינדער פון פּאַדולקאַס אַפּוטרופּסות.

פערזאַמלונג פון פאָלקס-בילדונגס-ליגע

אונטערן פאָרזיץ פון ה' מנחם קירשבוים איז פאָרגעקומען די יעהרליכע אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון די פאָלקס-בילדונגס-ליגע, זאַוואַדזקאַ 5. ה' טענענבוים גיט אָפּ דעם טעטיגקייטס-בעריכט.

ה' לעווי רעדט וועגען די אַלגעמיינע לאַגע אויפ'ן קולטורעלען געביט. ה' קירשבוים רעדט וועגען די אַרבייט פון פאָלקס-בילדונגס-ליגע. דער רעדנער פאָדערט אויף די פאָרשטעהער פון קהלה און שטאָט-ראַט, זיי זאָלען זעהן, אַז די ליגע זאָל אויך סובסידירט ווערען גלייך מיט אַלע קולטו-רעלע אינסטיטוציעס. עס רעדען אויך טאַבינסקי פלורווינסקי און אַנגר.

אין דער נייער פערוואַלטונג זענען אַריין: אַרח. וויצמאַן — פּרעזעס, מנחם קירשבוים, ב. לעווי, וויצע-פּרעזעס; דוד טענענבוים — סעקרע-טאַר, אַברהם נעלאַסען — קאַסירער; ה. ל. פלור-ווינסקי — עקאָנאָם; מ. פראַנקענטאַל, לאה יאָס-קאָוויץ, יעקב ראָלאַנד, משה ברייטשטיין, א. פרענ-קעל, קאָנדיראַטען: פּסח כאַרי, לייב גרעכט, מ. ערעלמאַן, ווינטרויב, משה נאַפּליסטעק. רעוויזיר-קאָמיסיע: יעקב לאַסמאַן, שרה וואָלקאָוויץ, לייב פּריים, גרשון וואָלקאָוויץ. קולטור-קאָמיסיע: ראַטם, הערשקאָוויץ, קאָזענאָווסקי, רודניצקי, יעלין, מ. קו-פּערמינץ, פּוטערוואָסקי, פרענקעל, יאַסקאָוויץ, האָ-לאַנד, ברייטשטיין, ווינטרויב. שול-קאָמיסיע: פאָר-זיצער — ה' ראַטמאַן, הערשקאָוויץ. ביבליאָטעק-קאָמיסיע: פאָרזיצער ה' האָלאַנד.

Dr. med. J. Lubicz
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46
קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער.
אייגענע פּ"אַצאַנ"ט פון זעטטייבע אָרטאָפּעד ש...
...אַפּאַראַטען, ווי: הילצערנע אויף פּלאַטפוסען, קונסט ליכע פיס, גאַרסעטען א. ז. וו. עמפּפאַנגט פון 5—7 אָוו
צוריקגעקעהרט.

היינט — אַ זיצונג פון קהלה-ראַט

(—) היינט קומט פאָר אַ זיצונג פון קהלה-ראַט, אויפ'ן טאָג-אָרדנונג — בעשטעטיגען דעם בודזשעט אויפ'ן יאָהר 1929.

נייער טעקסט פון דער געריכטס-שבועה

פון נעכטען אָן איז אַריין אין קראַפט דער נייער שטראַף-קאָדעקס. דער נייער קאָרעקס זעהט פאָר, אַז דער טעקסט פון דער שבועה זאָל פער-איינהייטליכט ווערען פאַר אַלע גלויבענס.

די עדות פון קריסטליכען גלויבען שווערען פאַר'ן קרייץ; יודען — האַלטען בעת דער שבועה די האַנד אויף אַ ספר-תורה.

רבי'ים אין לאָדז

היינטיגען דאָנערשטאָג קומען קיין לאָדז דער קרימאָלאָווער רבי, וועלכער פאָהרט קיין אַלעקסאַנ-דער אויף שבע ברכות.

דאָנערשטאָג קומט אויך קיין לאָדז דער אָס-טראָווצער רבי.

פערזענליכעס

נעכטען איז צוריקגעקומען פון ספּאַלאַ דער וואָיעוואָדע יאַשטשאָלט, וועלכער האָט זיך בעטיי-ליגט אין די ספּאָרט-פייערונגען אין ספּאַלאַ.

(מ) נעכטען האָט בעקומען אורלויב דער ווי-צע-פּרעזידענט סטאַניס. ראַפּאַלסקי. איהם וועט פערטרעטען לאַווניק קוק און לאַווניק איזדעבסקי.

האַלב זומער-קאָלאָניעס פאַר קינדער

(מ) נעכטען האָבען זיך געעפענט די האַלב זומער-קאָלאָניעס פאַר קינדער אין פּאַרק 3 מאַי.

סיום פון דער אינדוסטריע-שול

(—) זונטאָג איז פאָרגעקומען דער פייערלי-כער סיום פון דער אינדוסטריע-שול אויף פּאָמאָר-סקאַ 46.

צו דער פייערונג זענען געקומען די פערוואַל-טונג פון דער שולע, עלטערען פון די שילער און געסט. געלעגענהייטס-רעדעס האָבען געהאַלטען: פּ פּרעזעס יאַראָטשינסקי, אינזש. מ. אַבראַמזאָן, דיר. אינזש. האַרטגלאַס, מאַגיסטער פוקס, לעהרער און איינינע שילער, וואָס האָבען געענדיגט די שולע. נאָכדעם זענען פערטיילט געוואָרען די ציינישען.

די וועבער-אָפּטיילונג האָבען געענדיגט פאָל-גענדע 9 שילער: ס. בראש, ס. צאַלעל, ז. פוקס, י. ליקערמאַן, מ. מאָרגענשטערן, י. ראָזען, ש. ראָזענבערג, י. שטיינפּאַרבער און פּ. וואַלטער.

די עלעקטריש-מעכאַנישע אָפּטיילונג האָבען געענדיגט פאָלגענדע 18 שילער: וו. באַרג, וו. בוט-קאָווסקי. ל. פענסטער, י. ראַנציגער, מ. גינצבערג, ב. גאָירבאַרג, ל. קעמפּינסקי, ב. קיסין, י. לייב-טער, י. לעננאַ, פּ. ר. לובלינער, א. אָלשטיין, מ. פּערלבערג, ס. פּעכאָוויטש, ג. סאַמסאָנאָוויטש, ס. סענאַל, ב. שאַקיער און ד. וואַרשאַווסקי.

איינשרייבונגען

אין די יודישע פאָלקס-שולען

אין דער באַראַכאָוו-שול (ציגעל-גאַס 26) און אין דער פּרץ-שול (פּלאַץ-קאָשטשעלני 4) ווערען נאָך אָנגענומען איינשרייבונגען פון קינדער אין אַלע קלאַסען. אויב די עלטערן בעקומען רויטע צעט-לעך מיט מיטיילונגען, אַז די קינדער זענען פער-שריבען אין אַ שטעטישער „פּאָווזשעכנער" שולע, און זיי ווילען, אַז זייערע קינדער זאָלען בעזוכען אַ יודישע שולע, דאַרפען זיי די צעטלעך ברענגען אין קאַנצעלאַריע פון די שולען, לויט די אָנגעוויזענע אַדרעסען און די קאַנצעלאַריע וועט שוין ערלעדיגען די נויטיגע פאָרמאַליטעטען.

Dr. med. H. Lubicz
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און מענער סועכע קראַנקהייטען. היילונג מיט קוואַרץ-לאָמפּע (האָר-אויספאַל)
נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונט.

פערצווייפעלטע לאגע פון די מאגאזין-שניידער

בלויז אויפ'ן געביט פון דער שטאדט לאדז אליין געפינען זיך ביז 5 טויזענד אזוי גערופענע כאלופניארסקע דאמען- און הערען-שניידער-ווערקשטאטן, וועלכע ארבייטן אויסשליסליך נאר פאר די קאנפעקציע מאגאזינען און לאגערס.

די גאנצע פראדוקציע, כמעט פון די דערמאנטע מאגאזין - שניידער - ווע קשטאטן געהט אוועק נאך גאליציע, פויזנער אומגעגנד, מזרח-קרעסען און אנדערע איגערליכע מערק; א בעדייטענדער סכום פון די דאזיגע פראדוקטן ווערט אויך אפגעזעצט באלד אין לאדז גופא.

די אויסארבייטונגען פון דער טאנדייט פראדוקציע איז געוועהנליך בעשטימט נאר פאר'ן פויער, ארבייטער, בעל מלאכה און איבעריגע ארימע שיכטען.

מוזען דעריבער די מאגאזינערען שטעלען פאר די דאזיגע סחורות וועהר ביליגע פאר אלע צוגענגליכע פרייזען. אזוי ווי כמעט אומצטום; א חוץ אין איינצעלנע גרויסע ווערקשטאטען, ווערט געארבייט לויט א פערעלטערטען אומראציאנעלען ארבייטס - סיסטעם און מיט גאר פרימיטיווע פראדוקציע-מיטלען, מוז דעריבער, זעלבסטפערשטענדליך, די גאנצע קאנקורענץ געטריבען ווערען נאר אויפ'ן חשבון פון ארבייטס-לוין, וועלכער איז טאקע צוליב דעם א גאר שפאט נידעריגער.

און אט אפילו די דאזיגע גראשענדיגע לוינען ווערען אויך נישט אויסגעצאהלט אין בארעס געלד, נאר ווערען געדעקט מיט לאנגטערמיניגע וועקסלען, וועלכע די זעלבע מאגאזינערען דיסקאנטירען גלייך אויפ'ן ארט, אראפרעכענדיג, פערשטעהט זיך, פאר דער „טובה" א גאנץ נישט קשה'דיגען פראצענט.

נאך ערגער איז אבער, ווען די ארימע כאלופניקעס מוזען אריינפאלען אין די הענד פון פריוואטע דיסקאנטערען, דעמאלט שינדען די דאזיגע ליכווייארזשעס שוין גאר פון זיי א הויט אזוי, אז א פערטעל פון דער וויפלאטע קריכט אריין אין זייערע קעשענעס.

ווען מען נעהמט נאך דערביי אין אכט, אז די הויכע סאציאלע אפצאהלונגען: קראנקען-קאסע, אלערליי פערזיכערונגס-פאנדען, בעדייטענדע סומען דירה-געלד און צום סוף די געוואלטיגע שטייערן, קוועטשען ארויס פון ארימען כאלופניק דאס לעצטע ביסעל לעבענס - כחות, איז שוין לייכט צו פערשטעהן, אז דעם כאלופניק איז אפילו אין די צייטען פון א נארמאלער ווירטשאפטליכע קאניונקטור אויך נישט וואס מקנא צו זיין.

אויב א כאלופניק לעבט ווי ס'איז דאך נאך אדורך א טאג, האט ער טאקע נאר צו פערדאנקען איינציג בלויז אליין דעם אומשטאנד, וואס ער שפאנט איין אין זיין ווערקשטאט דאס גאנצע בגי בית מיט א האפקע לערן - יונגלעך און געזעלען, וועלכע שטיקען זיך צוזאמען אין ענגע דושנע שטיבלעך און הארעווען, ווי די אייזלען ביי די סאמע אומערטרעגליכע בעדינגונגען אפט אפילו ביז 20 שעה אין מעת לעת.

דער אלגעמיינער פערשארפטער קריזיס, וואס האלט געפאנטעט אלע צווייגען פון ווירטשאפטליכען לעבען, האט בעזונדער שווער געטראפען דאס-מאל די קאנפעקציע-בראנזשע.

אויב מען זאל נעהמען אלס קריטעריום די צאהל פארמעלע און פאקטישע באנקראטען, האט זיכער די קאנפעקציע בראנזשע געשלאגען רעקארד.

די אורזאכען פון דער קאטאסטראפאלער סיטואציע, וועלכע דער אנגעוויזענער ווירטשאפטס-צווייג לעבט איצט איבער, דארף מען זעלבסטפערשטענדליך זוכען אין דעם אומשטאנד, וואס די ברייטע מאסען — די אייגענטליכע קאנסומענטען פון דער טאנדייט-פראדוקציע — האבען צוליב דער הערשענדער ארבייטסלאזיגקייט און אלגעמיינע פעראַרימונג, פערלוירען טיילוויז, אדער אינגאנצען די קויפס - פעהיגקייט און ממילא די מעגליכקייט זיך הלבשהגען צו קליידען.

די אלגעמיינע עקאנאמישע לאגע איז אבער ווייט נישט די איינציגע סבה פון מורא'דיגען חורבן, וואס הערשט אין דער קאנפעקציע - בראנזשע; עס איז נאך פאראן אנ'אנדערע, נישט ווייניגער, דאכט זיך, וויכטיגע סבה און נעמליך, וואס אויף

דעם געביט האבען זיך איינגעשטעלט שלעכטע פערהעלטנישען.

עס זענען תמיד פאראן געווען אויסגעהונגערטע שניידער, וועלכע לעכצען ממש נאך א שטאך-ארבייט און זענען דעריבער אלע מאל גרייט אוועקצוגעבען זייערע ארבייטס-כחות דעם ערשטען בעסטען מאגאזינער, זייענדיג איבערצופרידען, ווען זיי בעקומען נאר דערפאר בעצאהלט זאל עס זיין כ'טש מיט וועקסלען, וועלכע עס געבען די פערשידענע „פעקעל-כאפער".

ווען דער צאהלונגס-טערמין פון די דערמאנטע וועקסלען ריקט אונטער, האט דער „פעקעל-כאפער" ס'רוב געליציאנער שוין לאנג איבערגעמאלעוועט די שילד פון זיין קרעמעל אויפ'ן נאמען פון דער שוויגער, אדער עלטער-באבע אזוי, אז מען קאן איהם נישט מצהר טון, ווי נאר רופען „קנאק-ניסעל".

דורך דער צייט איז דער מאגאזינער אויך שוין אין ערגיץ פערשוואונדען געווארען, צוזאמען מיט זיין לאגער, אדער אין בעסטען פאל, האט ער שוין בעקומען, אדער ערשט איינגעגעבען אויף א געריכטס-„נאדזור" און אויך איהם קאן מען סך הכל נאר בלויז שיטען זאלץ...

באין ברירה מוז דער דיסקאנטער צוריקקומען צום ארימען „כאלופניק" און אט זיין ביסעל ארימקייט, וואס איז דאך נאך ביז איצט ניצול געווארען פון כל'ערליי מעקוועסטראטארענס הענד פאר „דאכאדאוועס", „עבראטאוועס", „לאקאלאוועס" און פערשידענע אנדערע שטייערן און אפצאהלונ-

גען, ווערט צום סוף ליציטירט אויפ'ן חשבון פון מאגאזינערס דיסקאנטירטער דעקונג.

דאס זענען נישט קיין איינצעלנע פאלען. בלויז אין לאדז טרעפען זיך צעהנדליגע אזעלכע פאקטען טעגליך.

און עס איז טאקע באמת נישט צו פערשטעהן, פאר וואס די עקזיסטירענדע האנדווערקער-ארגאניזאציעס קוקען זיך רוהיג צו, ווי די וואקסאנאליע צוהוליעט זיך און דורכדעם ווערען הונדערטער, אין אפשר גאר טויזענדער, איינגעפונדעוועטע בעל בתישקייטען חרוב און אין גאנצען אפגעמעקט פון ווירטשאפטליכען אויבערפלאך.

ביי א גוטען ווילען, וואלטען די פעראינטערעסירטע האנדווערקער-קארפאראציעס, געקענט א סך אויפטון.

עס האנדעלט זיך, אין דעם פאל, אין אויסווירקען ביי די בערופענע מאכט-ארגאנען, אז אונזער'ן רעכטליכען שוץ פון די אויסנאהמליכע 46 און 47 פריווילעגיע - ארטיקלען פון דער פעראָרדנונג פון מלוכה-פרעזידענט וועגען ארבייטס אפמאכען זאלען אויך גענומען ווערען די כאלופניקעס.

דאס רעאליזירען פון דער אויבענאנגעצייכנעטער אקציע, קאן זיך נישט אנשטויסען אויף א פרינציפיעל-רעכטליכער מניעה, דאס איז, און קאן נאר זיין, א ריין פארמעלע פראגע, כאטש צוליב דעם בלויז אליין, וואס דער קאמפעטענץ פון די ארבייטס - געריכטען אונטערליגען יא סכסוכים פון כאלופניקעס מיט זייערע מאגאזינערען, פונקט ווי די פרעטענציעס פון ארבייטער און אנגעשטעלטע צו זייערע אונטערנעהמער.

י. א.

דער לאנגיעריגער בעוואוסטער גלאט-כשר'ער רעסטאראן
פון צ. ראזענבלום, פיעטריקאווער 38
גיט איצט צום סעזאן שמאקהאפטע מיטאגען
צום פרייז פון 2.50 זל. און
גלייכצייטיג מעלדע איך, אז עס איז צו בעקומען מילכיגע פרישטיקען
און אווענדברויטען. שנעלע בעהאנדלונג.
מיט אכטונג צ. ראזענבלום, 38 פיעטריקאווער 38.

ספארט-בעוועגונג.

רעזולטאטן פון די ליגע-קאמפן אין פוילן

„ווארטא" אויפ'ן ערשטען ארט אין דער טאבעלע

לעמבערג, (טעלעפאניש).

„פאגאן"—„ווארטא" (פויזען) 3:2

א פערדינטען נצחון האט דא אפגעהאלטען די פויזנער „ווארטא" איבער דעם היגען „פאגאן" שלאגענדיג די לעצטע אין א „ליגע"-קאמף. אין פערהעלטעניש פון 3:2 א דאנק דעם נצחון האט „ווארטא" פערנומען דאס ערשטע ארט אין דער „ליגע" טאבעלע.

ווארשא, (טעלעפאניש).

„ווארשאוויאנקא" — „קראקאוויא" 2:2

קראקא, (טעלעפאניש).

„גארבארניא" — „1 פוסב.-קלוב" 2:2

ווינער „הכח" אין פוילן

היינט קומט נאך פוילען דער שטארקסטער יודישער ספארט-קלוב אין דער וועלט דער ווינער „הכח".

דעם ערשטען מעטש פון „הכח" אין פוילען וועט פארקומען מיטוואך, דעם 3. יולי אין ווארשא געגען די דארטיגע „פאלאניא". זונטאג שפילט „הכח" אין לאדז מיט „ל.ק.ס.".

דער הייגטיגער טורניר פון „הכח" אין פוילען איז בעזונדערס אינטערעסאנט, „הכח" קומט יעצט נאך פוילען מיט א גאנצע „אויפגעפרישטע" מאנשאפט אהן די ספעציעלע רעקלאמירטע שפילער, דערפאר אבער מיט יונגע טאלענטירטע שטערנס, וואס האבען הייאהר דערגרייכט דאס כבוד'ע ארט אין דער „ערשטער קלאס". נאך 24 מעטשען מיט אלע 48 פונקטען מיט הויכען טויערען-רעזולטאט פון 13:104. ספעציעל פערשטארקט די „יונגע" הכח-מאנשאפט האבען יעצט דער בעריהמטער טויערמאן פייגעל פון „ראפיד" און דער אונגארישער בעריהמטער שטורמער באדער פון „וואסאס", וועלכע וועלען ארויסטרעטען דאס ערשטע מאל אין דער „הכח"-מאנשאפט געגען „ל.ק.ס.".

„הכח" קומט קיין פוילען מיט פאלגענדע שפילער: אפענהיים, פייגעל, שויער, פעלדמאן, ווענגער, פריד, שטראס, לעווינגער, פאלאק, פאסאנא, נעמעס, העס, שטערן, מאזנער, קאץ, כאשקאוויץ און באדער.

נעכטיגע רינג-קאמפען אין ציריך

אין דער ערשטער פאר האבען נעכטען געקעמפט ארלאוו געגען קעלער, דער קאמף איז געבליבען נישט ענטשידען. פערסלאוו האט בעזיגט שפיעוואטשעק מיט א פאדערשטען פאס אין דער 14-טער מינוט.

די סענסאציע פון די נעכטיגע רינג-קאמפען איז געווען דער ענטשיידונגס-קאמף פון העם יודישען גבור זעליג פאשאף געגען שטיבאר. דער קאמף איז געווען אנ'אינטערעסאנטער. כאטש פאשאף האט זיך טיילמאל געפינען אין געפעהרליכע פאזיציעס, האט ער דאך בעוויזן מיט זיין קראפט אפצושטויסען דעם געגנער. ענדליך אין דער 44. מינוט געלינגט פאשאף'ן אוועקצולעגען שטיבאר'ן אויף ביידע לאפאטקעס. דאס פובליקום האט פאשאף'ן אויפגענומען ענטוזיאסטיש.

דער לעצטער קאמף איז פארגעקומען צווישען שטעקער'ן און פעטראוויטש'ן, וועלכען שטעקער האט דורך אויסלענקען א האנד בעזיגט אין דער 11-טער מינוט.

היינט קעמפט ווידער דער יודישער אטלעט פאשאף געגען שטעקער'ן, דער קאמף איז אנ'ענטשיידענדער.

א בקשה פון זעליג פאשאף

—() דער יודישער גבור זעליג פאשאף איז נעכטען מיטאג-צייט אוועק אין קאפע „עספלאנאדע". פאשאף איז אריין אין אוביקאציע און האט זעהט אויס ארויספערלוירען דעם פארטפעל, וועלכען ער האט געהאט אין טאש. פאשאף האט דאס ערשט בעמערקט ווען ער איז געווען אויסער דעם קאפע. פאשאף איז צוריקגעקומען און מ'האט איהם דערלאנגט דעם פארטפעל, אבער דארט האט שוין געפעהלט א גרעסערע סומע און א בריף פון זיין מוטער, וועלכער ער האט ערשט געהאט אפגענומען פון פאסט און נאך נישט ארורכגעלייענט.

פאשאף בעט דעם ערליכען פינדער איהם אנצווייזען, געגען בעלוינונג ביי וועמען ער קאן אפנעהמען דעם בריף און אויך דאס פערלוירענע געלד.

געפונען א פערבלאנדזשעט מיידעלע

(—) אויף ראדוואנסקא 44 ביי גרינשפאן געפינט זיך א 6-יאהריג מיידעלע, וועלכע איז געפונען געווארען אין גאס. דאס מיידעלע מיט'ן נאמען כאלטשע שליט טראגט א שווארץ שערצעל, דערצעהלט, אז זי איז געקומען פון דער פרעמד אויף א חתונה צום פעטער יאנקעל. איהר פאטער הייסט הערשעל און די מוטער — רבקה. ווער עס ווייסט פון וואנען דאס קינד איז, אדער וואו ס'נעפינען זיך איהרע עלטערן ווערען געבעטען מיטצוטיילען ביי גרינשפאנ'ען.

מעלדונגען

פראפ. פעראיין פון בעקלייד-אינדוסטריע ארב. אין פוילען, אפט. לאדז, קאנסטאנטינער 26.

אכטונג מענער-מאגאזין-ארבייטער!

מיטוואך, ד. 3. יולי, 8 אזענד קומט פאר אין פעראיינס-לאקאל, קאנסטאנטינער 26 א וויכטיגע פאך-פערזאמלונג. אויפ'ן טאג-ארדנונג די צוגרייטונג צום ווינטער-סעזאן. אלע מענער-מאגאזין-ארבייטער דארפען אומבעדינגט צו קומען.

8238 די פאך-קאמיסיע פון מענער-מאגאזין.

כעמיש-באקטעריאלאגישע לאבאראטאריע
מאגיסטער נ. שאץ
פעטריקאווער 37, 2. ...
[illegible]
אורין-אנאליז - 4 זל.

Dr. Z. Rakowski
[illegible]
קאנסטאנטינער 9, טעל. 27-81.
[illegible]

היינטיגע פארשטעלונג אין יודישען טעאטער לטובת „עזרת אחים"

היינט אין אווענד קומט פאר אין היגען יודישען טעאטער אין „פילהארמאניע" א פארשטעלונג לטובת דעם פעראיין „עזרת אחים". עס ווערט געשפילט די אפערעטע „די יודישע שיקסע" מיט וויערא קאניעווסקא, פאול ברייטמאן און מאקס ברין אין די הויפט-ראלען.

דער פעראיין „עזרת אחים" עקזיסטירט ערשט א גאנץ קורצע צייט נאר אין משך פון דער צייט, האט ער בעוויזען צו ווערען פאפולער, א דאנק זיין ברייטער טעטיגקייט.

א חוץ פערשידענע הילף-איינריכטונגען פאר די מיטגלידער, פערשפרייט דער פעראיין אויך אויס זיין טעטיגקייט אויף נישט מיטגלידער, בעזונדערס אויפ'ן געביט פון העלפען אלמנות, יתומים, פערלאזענע פרויען, ארימע כלות א. ד. גל.

דער פעראיין האט אויך איינגעארדענט א ווארם-שטוב אויפ'ן רוף פון „נ. פאלקסבלאט", בעת די גרויסע פרעסט ווינטער-צייט.

די היינטיגע פארשטעלונג זאגט דעריבער צו האבען ערפאלג.

ראדיא-פראגראם

דעם 2 יולי

1205 ווארשא קאנצערט פון גראמאפאן-מוזיק 16,30 ווארשא קינדער-פראגראם און קאנצערט פון גראמאפאן-פליטעס. 17,25 פויזען: „די געשיכטע פון פוילישען משיח-געדאנק" רעפ. און פראפ. ווינצענטי לוטאסלאווסקי. 1800 ווארשא: קאנצערט געווידמעט דעם קאמפאזיטאר ווערדי. 19,20 קאטאוויץ — פוטשיניס אפערע „טאסקא". 20,30 פויזען: אמעריקאנער אקאדעמיע 22,05 ווארשא: קאמוניקאט פון פ.א.ט 23,00 ווארשא: טאנץ-מוזיק 19,30 פראג: דוואזשאקס אפערע „דער טייוועל און קאטאזשינא". 20,00 בערלין: די אמעריקאנער טראגעדיע פון 6 מאטראסען אין אנ'אונטערוואסער-שיף. 20,15 פראנקפורט — סימפאנישער קאנצערט. 21,00 רוים: „ריגאלעטא" אפערע פון ווערדי.

Dr. med.
B. Robinzon
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
פעטריקאווער 10, טעל. 31-86
[illegible] פון 8-9½ פריה און פון 3½-4½ נאכמ.

אין די סאָוויעטישע טורמעס

ווי אַזוי ווערען איצט בעהאַנדעלט אַרעסטאַנטען אין רוסלאַנד?

דער בעקאַנטער זשורנאַליסט ז. וועגראַף גיט איבער אין „פאָרווערטס" אַ רעפעראַט פון שעף פון אַלע געפענגנישען אין סאָוויעטען־פערבאַנד שירינדער, אַ געלעהרטער יוריסט און אַן אָנגעזעהענער קאָמוניסט.

דער רעפערענט האָט אויסגעפיהרט פאָלגענדעס:

קיין געבוירענע פערברעכער זענען נישט אָ — איז די מיינונג פון סאָוויעטישע יוריסטען און קרימינאַלאָגען (ספּעציאַליסטען אין פראַגעס פון פערברעכען און פערברעכער) עס זענען פערהאַן געוואָהנטע פערברעכער — קרבנות פון עקאָנאָמישע אומשטענדע, אָדער מענשען מיט שוואַכען הילען און וואַקלענדיגער מאָראַל. אין ביידע פאַלען דאַרף דער צוועק פון די בעשטראָפער זיין נישט דאָס בעשטראָפען, נאָר אויסבעסערן און איבערערציהען דעם פערברעכער

די סאָוויעטישע יוסטיץ קוקט אויף דעם פערברעכער נישט ווי אויף אַ פערפאַלענעם מענשען, נאָר ווי אויף אַ צוקונפטיגען נוצליכען מענשען פון דער געזעלשאַפט. פערהאַן, פערשטעהט זיך, אויסנאַהמען — פערהאַרטעוועטע פערברעכער, וועלכע נאָר דער קבר וועט אויסבעסערן, אבער די גרעסטע טייל קען צוריק אַרויפגעהן אויפ'ן דרך הישר, אויב עס וועט זיי געגעבען ווערען די געלעגענהייט דערצו.

אַרויסגעהענדיג פון דעם דאָזיגען שטאַנדפונקט איז אין דעם סאָוויעטישען שטראָף־סיסטעם, אָפּגעשאַפט געוואָרען אַלץ, וואָס עס דערנידעריגט און דערשלאָגט דעם פערברעכער, וואָס עס ווירקט שלעכט אויף זיין קערפּער און גייסט, און עס איז פערקעהרט איינגעפיהרט געוואָרען אַלץ, וואָס עס קען אויפלעבען זיינע כוחות, וואָס עס קען איהם צוריקברענגען צו אַ געזונדען עהרליכען לעבען.

עס זענען אָפּגעשאַפט געוואָרען אין די תּפיסות איינצעל־קאַמערן, וואָס ווירקען אַזוי שלעכט אויף דעם גייסטיגען צושטאַנד פון די געפאַנגענע. עס זענען אָפּגעשאַפט געוואָרען אַרעסטאַנטען־קליידער, געלע לאַטעס אויף די רוקענס, קייטען אויף די הענד און פיס, שוין אָפּגערעדט פון אַזעלכע גרויזאַמע מיטלען, ווי צושמידען דעם אַרעסטאַנט צו דער טאַטשקע, אָפּגאָלען אַ האַלבען קאָפּ און דאָס גלייכען. עס איז אָפּגעשאַפט געוואָרען דער געצוואונגענער לייריג־אַרומגעהן, אָדער די נוצלאָזע און זינלאָזע אַרבייט, וואָס איז פּראַקטיצירט געוואָרען אין די צאַרישע טורמעס, אַפילו די ווערטער „אָסטראָג", „טורמע" און „אַרעסטאַנט" גופא זענען אָפּגעשאַפט געוואָרען פון רוסישען לעקסיקאָן און פערביטען געוואָרען מיט די ווערטער: „אויסבעסערונגס־הויז" (איספּראַווי־טעלני דאָם). „געפענגניש־הויז" (דאָם זאַקליוטשעניאַ) און „געפאַנגענער" (זאַקליוטשאָני), אַנשטאָט אַרעסטאַנט.

די סאָוויעטישע געפענגנישען זענען געגרינדעט אויף דעם פּרינציפּ פון אַרבייט און קולטור־עלער פערוואַלטונג, די סאָוויעטען־מאַכט — זאָגט דער רעפערענט — זאָגט דערפאַר, אַז די ענערגיע פון דעם געפאַנגענעם זאָל פערוואַנדעלט ווערען נישט אין ספּעציאַליזירען זיך אין זיין פערברעכערישען פאַך, ווי עס איז געוועהנליך דער פאַל מיט קרימינעלע פערברעכער, נאָר צו שאַפען נוצליכע זאַכען. דער איינציגער מיטעל דערצו איז — רעגולערע, בעצאָהלטע אַרבייט, פערנונפטיגע, קולטורעלע פערווײַלונג און גייסטיגע שאַפונג פון דעם געפאַנגענעם.

דער קרימינעלער פערברעכער, וואָס טרעט אַריבער די שוועל פון דער געפענגעניש, מוז זיך בעשעפטיגען מיט וועלכער עס איז אַרבייט, בעלי־מלאכות און אַרבייטער פון דער היים אַרבייטען אין די וואַרשטאַטען ביי די תּפיסות. די איבעריגע ווערט געלערנט אַ פאַך אָדער זיי אַרבייטען ביי אַזאַ אַרבייט וואָס פאָדערט נישט קיין בעזונדערע צוגרייטונג, ווי אַ שטיינער קלעפען פאַפּירענע זעקלעך, אויפקלאַפען הילצערנע קאַסטענס, איינבינדען ביכער, און דאָס גלייכען, ספּעציאַליסטען ווערען אויסגענוצט לויט זייער ספּעציאַליטעט און אינטעליגענטען אָהן אַ ספּעציאַליטעט ווערען אויסגענוצט פאַר קאַנ־נאַר־אַרבייט אָדער פאַר קולטורעלער אַרבייט און פאַר פערוואַלטונגישער אַרבייט אין תּפיסה גופא.

דער געפאַנגענער קריגט בעצאָהלט פאַר זיין אַרבייט — פון 50 ביז 75 פּראָצענט פון דעם נאָרמאַלען לוין־טאַריף, דער נישט־דערצאָהלטער טייל געהט אויף אויסצוהאַלטען איהם. דער דורכשניטליכער פערדינסט פון אַ קוואַליפיצירטען אַרבייטער אין טורמע איז פון 45 ביז 50 רובל אַ חודש. ווען מען זאָל דערצו צורעכענען די קאָסטען פון זיין אויסהאַלט פערדינט ער שוין כמעט אַזוי פיל וויפיל אַן אַרבייטער אויף דער פרייהייט.

איין דריטעל פון זיין פערדינסט בעקומט דער געפאַנגענער גלייך, און צוויי דריטעל, ווען ער ווערט פריי, אַזוי אַז ווען ער געהט אַרויס פון תּפיסה, זאָל ער האָבען די ערשטע צייט פונדאַמענט צו לעבען.

אויב ער פערלאַנגט, קאָן ער פון די צוויי דריטעל שיקען זיין פאַמיליע.

אַלע געזעצען און פעראָרדנונגען וועגען אַרבייטס־שוץ, ווי למשל, אַכט־שעה'דיגער אַרבייטסטאָג, סאַניטאַרע בעדינגונגען פון אַרבייט, זיכערהייטס־כללים, און אַזוי ווייטער, מוזען אָנגעווענדעט ווערען צו געפאַנגענע פונקט אַזוי גוט ווי צו פרייע אַרבייטער.

יעדער פעראורטיילטער אויף אַ לענגערען טערמין בעקומט אורלויב פון 7 ביז 14 טעג יעדען יאָהר. פּויערים בעקומען יעדען פריהלינג דריי חדשים אורלויב אויף צו בעאַרבייטען זייערע פעלדער. די צייט פון אורלויב ווערט פערעכענט אין דעם טערמין פון שטראָף.

אויסנאַהמען ווערען געמאַכט פאַר אויסערגעוועהנליך שווערע פערברעכער און פאַר אַזעלכע פּויערים וואָס די „אָבשטשינע" (דאָרפישע בעפעלקערונג) שיקט אַריין אַ מעלדונג, אַז זיי זענען אַ געפאַהר פאַר דער בעפעלקערונג און זי וויל זיי דעריבער נישט האָבען צווישען זיך.

דורכשניטליך בעקומען אורלויב 60 פּראָצענט פון אַלע געפאַנגענע.

אַ גרויסער אונטערשיד איז אויך פערהאַן אין דעם גייסטיגען לעבען פון דער אַמאָליגער און איצטיגער געפענגניש. ווען איינער איז אַמאָל אַריינגעפאַלען אין רוסלאַנד אין טורמע, איז ער אָפּגעטיילט געווען פון לעבען מיט די טורמע־ווענד, וואָס האָבען נישט דורכגעלאָזען קיין שום קלאַנג פון דער אויסערליכער וועלט, דער איצטיגער געפאַנגענער ווערט נישט אָפּגעריסען פון לעבען, וואָס קומט פאָר הינטער די ווענד פון דער געפענגניש, ער לייענט צייטונגען און זשורנאַלען, סיי די, וואָס גיבען זיך אין לייען־צימער פון טורמע גופא, סיי די, וועלכע ער וויל אַליין אויסשרייבען.

די ביבליאָטעקען פון די געפענגנישען האָבען גוטע ביכער און זשורנאַלען. עס ווערען געלייענט לעקציעס, און פאָרטראַגען, עס ווערען איינגעאָרדענט קאָנצערטען און ספּעקטאַקלען. עס עקזיסטירען פערשידענע קרייזלעך: ליטעראַרישע, טעאַטראַלע, לאַנדווירטשאַפטליכע, ראַדיאָ־קרייזלעך און אַזוי ווייטער. אַזוי, אַז ווען נישט דער פאַקט, וואָס ער איז קערפערליך איזאָלירט פון דער אויסערער וועלט, וואָלט ער כמעט נישט געפיהלט די שטראָף.

יודיש טעאַטער אין פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאַן.

גאַסטראָלען פון בעריהמטער סובּרעטין
און געזאַנגס־ליבהאַבער

וויערא קאַניעווסקאַ
און פּאָול ברייטמאַן
מיט'ן אנטייל פון מאַקס בריז.

היינט, דינסטאָג, דעם 2־טען יולי, 9 אָוונד — די אין לאָדז בעליבטע פּיעסע
וויערא קאַניעווסקאַ אין איהר ליבלינגס־ראָל אַלס
„די יודישע שיקסע"
אין 3 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ.
ראָל „פּאַלאַשקאַ" — וויערא קאַניעווסקאַ. ראָל „יוסף" — פּ. ברייטמאַן.
די הכנסה געהט לטובת דעם פעראיין „עזרת אחים"
עס נעמט אנטייל דאָס גאַנצע פּערסאָנאַל.
אַדמיניסטראַטאָר: מ. אַרנוואַלד. מוזיקאַלישער לייטער: ל. זעלמאַן.
בילעטען צו בעקומען אין דער קאַסע פון פילהאַרמאָניע.
אַנאָנס!!! אין פּאָרבערייטונג „ריידעלע פון יאַפאַ"

יורידישע עצות

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטפערען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן
יורידישע אָפּטיילונג
פון „נייעם פאָלקסבלאַט".

בכדי דערלאַנגען אַן ענטפער אויף אַ יורידישע עצה, דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן מיט דער רעשימע פון פראַגע, ווען די ענטפערען ווערען פערעפענטליכט. אויף פראַגען אָהן קופּאָן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

9416 אַ לעזער פון רזשגאָווסקאַ:
וועגען ענדערען דעם פאַמיליען־נאָמען דאַרפט איהר זיך ווענדען מיט אַ מאָטיווירטע בקשה צו דער וואָיעוואָדזטווע.

9417 אַ צוגענומענער פון 1907:
עס איז נישט קיין אונטערשיד פון די פּאָבאָראָווע, וועלכע זענען דורך דער פּאָבאָר־קאָמיסיע אַנערקענט געוואָרען פאַר דינסט־פעהיג לויט דער קאַטעגאָריע A ביז די פּאָבאָראָווע, וועלכע זענען פערעכנט געוואָרען צו דער קאַטעגאָריע „A" (מיט אַזוי גערופענע געגנזען פיסלעך) אין ביידע פאַלען קאָן מען פערבלייבען אויסערן קאָנטינגענט.

דעסגלייכען קאָנען פערבלייבען אויסערן קאָנטינגענט די פּאָבאָראָווע פון די פאַריגע יאָהרגענג, וועלכע זענען ערשט אין לויפענדען יאָהר ענטגילטיג אַנערקענט געוואָרען פאַר דינסט־פעהיג.

9418 ט. א.
אין שייכות מיט אייער אָנפראַגע וועגען אייער פאַל אין דאַנציגער רעסטאָראַן דאַרפט איהר זיך פערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3 ביז 4 אין רעדאַקציע.

9419 אַ געטרייער לעזער פון נומר 26:
איהר דאַרפט זיך ווענדען מיט אַ מאָטיווירטע בקשה אין געריכט וואו די וועקסלען זענען צאָהלבאַר, אַז מען זאָל זיי אַנערקענען פאַר אַנולירט.

צו דער בקשה דאַרפט איהר בילעגען אַ גענויע אָפּשריפט פון די פערלוירענע וועקסלען, ערקלערען ביי וועלכע אומשטענדען איהר האָט זיי פערלוירען אָדער וואַהרשיינליך געקענט פערלירען. איהר דאַרפט דעסגלייכען אין דער בקשה בעמערקען, וואָס פאַר אינטערעס איהר האָט אייגענטליך אין דעם, אַז מען זאָל די פערלוירענע וועקסלען אַנולירען.

9420 אַ פאַבריק־אַרבייטער:
מען קאָן לייגען אַ סעקוועסטער אויפ'ן אַרבייטסלוין אָבער נאָר אין דער הויך פון 1/5, אויב ס'האַנדעלט זיך וועגען אַן אַלימענטען־חוב, קאָן מען סעקוועסטרירען 2/5 פון אַרבייטס־לוין.

ביי דער גראַנדיעזער פייערונג אין העלענובעק

(שטימונגען און איינדרוקען)

אַ זאַמדיגער באָדען, אַרום און אַרום אַ תּהו ובהו, וועלכער ווערט בעגלאַנצט פון אַ בלויען, לויטערן הימעל, וואָס שפּיגעלט זיך אָפּ אין די ווייט־פרעמדע גרינע פעלדער און וועלדער, וועלכע כשוף'ן מיט זומער־חן.

אָט אַ דעם זאַמדיגען באָדען האָבען זיך גענומען בעאַרבייטען מיט אידעאַליסטישע עקשנות, פריהער אַזוי ווי געטראָגען, דוכט זיך, נאָר פון רחמנות־געפיהל, צו גרינדען אַ בעשיידענע היים פאַר די אומגליקליכסטע פון אַלע אומגליקליכע — פאַר יתומים, אַליין נישט וויסענדיג, אַז אָט די בעשיידענע היים, וואָס פערוואַנדעלט ווערען אין אַ ריזיגער נאַציאָנאַלער אַרבייט, וועלכע ווערט וואָס אַמאָל גרעסער און גראַנדיעזער אין פערנעהם סיי אין הוה, סיי אויף להבא פון וועלכער מען קען זיך ערשט, נאָר אין אַ קליינעם מאַסשטאַב, אָפּגעבען אַ דין וחשבון. נאָכדעם ווען מיר האָבען פערגאַנגענעם זונטאָג געזעהען אין וואָס דער דעמאָנסטער באָדען איז פערוואַנדעלט געוואָרען. גרויסע, שעהנע בנינים, ליכטיגע צימערן, אַרום די געביידעס גרינע גראָז, וואָס לאַשטשעט און צערטעלט דאָס אויג — אַ גרין־גאָלדיגע ראַהם צו די בנינים. מיט תּבואה בעזייהטע שוין אייגענע, נישט פרעמדע פעלדער, וועלכע ווערען בעזוימעלט נישט פון שוואַכענקע עופה'לעך מיט געבענטשטיגע יתומים־שטימעלעך — געזונדע, ברוסטיגע קולות. האַרטע, שטייפע מוסקולען, פרישע גייסטער און געזונדע קערפּערס, בלישטשענדע אויגען, וועלכע וועקען נישט רחמנות־געפיהלען צו זיך, נאָר האָפנונג, צו צוקונפטיגע פּיאָנערען און בויער פון דער צוקונפטיגער, יודישער היים...

הגם די גרויסע, איידעלע אַרבייט איז געשאַפען געוואָרען דורך אידעאַליסטען, וועלכע האָבען געהאַנדעלט אַזוי און נישט אַנדערש, מחמת זייער אינערליכען דראַנג האָט זיי נישט געקענט אַנדערש דיקטירען און ממילא קומט זיי קיין דאַנק נישט דערפאַר, ווייל דעם דאַנק האָבען זיי אויף שריט און טריט פון זייער אייגענער בעפרידיגונג, צוקוקענדיג און קלויבענדיג נחת פון די פרוכטען פון זייערע זריעות — מוז מען דאָך מיט בעוואונדערענדע אַנערקענונג ווייסען אָפּצושאַצען די דאָזיגע אַרבייט פון די אידעאַליסטען, די רומקאָווסקי'ס די גערשאָווסקי'ס און די אַלע אַנדערע, ווי זיי הייסען דאָרט, וועלכע האָבען דעם כבוד און די זכיה צו געהערען צו דער פּלעיאַדע קשה־עורף'ניקעס.

הגם זאָגען מיר נאָכאַמאָל, אַז די דערמאָנטע אַרבייט האָט וועניגער צו טון מיט געפיהלען, ווי מיט אידעע, דאָך קענען מיר נישט, אַנשטאָט אָפּשטעלען זיך אויף איינציגע געפיהלס־מאָמענטען און דעם לאַנגען צייט־רוים פון דער אַרבייט. געפיהלס־מאָמענטען וועלכע האָבען אוממיטעלבאַר נישט ביי איינעם אפשר אַרויסגעדריקט אַ טרער, וועלכע האָט בעפייכטעט אָט דעם זאַמדיגען באָדען.

דער שרייבער פון די שורות איז געווען נישט איינמאָל אַן עדות, ווי די פינע גערשאָווסקי האָט אין דעם אַמאָליגען נאָך קליינעם גערטענדל אין העלענובעק, איידער נאָך עס זענען געווען די היינטיגע גרויסע בנינים, געשפּילט זיך מיט די קליינענקע ביילעלעך און קיילעלעך, קוילעלענדיג זיך אויפ'ן זאַמדיגען באָדען, אַרויסנעהמענדיג יעדע פּאָר מינוט פון יעדער קעשענע אַנדערע שפּילצייגלעך, וועלכע האָבען לעבעדיגער און פייערליכער געמאַכט שיינען די בלויע אויגעלעך, אין וועלכע ס'האָט זיך אָפּגעשפּיגעלט דער בלויער הימעל — אַ מין גליקליך מאַכען אומגליקליכע מוז אַרויסרופען טרעהרען ביים צושויער.

נאָך אַ פאַקט:

אין זיין פינפאונצוואַנציג יעהריגען חתונה־טאָג ווען ער און זיין פרוי זענען געווען געגענשטאַנדען פון כבוד און אַכטונג פון אַלעמען, האָבען זייערע גייסטיגע קינדערלעך בעקרוינט זיי מיט קרוינען און אַלעמען האָט דאַן בעהערשט אַן'טהרנפולע שטילקייט, אַ שטילקייט, וועלכע הייסט בויגען זיך פאַר דעם מאַיעסטאַט פון מענשענליבע.

די דערמאָנטע, ריהרענדע סצענקע האָט אויך מעהר, ווי ביי איינעם אַרויסגעדרוקט אַ טרער.

און אַ דריטער פאַקט:

בעת דער לעצטער פייערונג פון דעם חנוכת־הבית, ווען אַלע זענען געזעסען אַרום די דעקאָרירטע טישען, און עס האָט געהערשט אַ פייערליכע שטימונג האָט מען אומזיסט געזוכט דעם ה' גערשאָווסקי ביים טיש — גערשאָווסקי האָט דאַן געטאַנצט און געהוליעט מיט די קינדערלעך, ווי וועלענדיג דערמיט זאָגען:

— אויסער מיין געלד און מיין אַרבייט — געהער איך צו אייך יודישע קינדערלעך, מיין געזונד און מיין געמיט...

וואויל איז אייך, איידעלע מענשען, מיר זענען אייך מקנא.

M. D—ski.

קליינער פעליעטאן

די ריכטיגע סבה

אנומעלט טרעף איך אין גאס מיין בעקאנ־טען, און איך האב איהם כמעט ווי נישט דער־קאנט, איך האב מיך פשוט דערשראקען ווי שלעכט נעביך ער זעהט אויס, די באקען איינ־געפאלען, די אויגען האלב אויסגעלאשען, פרעג איך איהם:

— וואס איז מיט דיר געשעהען, וואס זעהסטו אויס אזוי שלעכט, ס'איז דאך באלד דיך נישט צו דערקאנען, צי ביסטו חלילה קראנק, אדער עפעס אן'אנדער אומגליק האט דיר גע־טראפען?

— ס'איז נישטא זיך וואס צו וואונדערן — ענטפערט ער מיר — די געשעפטען געהען מיר זעהר שלעכט, קיין פדיון איז נישטא, פראטעס־טען זענען דא ווי האגעל, די הוצאה איז א גרוי־סע און שטייערן מוז מען צאהלען. עס העלט שוין מיט מיר נישט פאר איך געראכט, אזוי שלעכט, אז איך עס שוין אויף די לעצטע פאר גראשען, וואס איך פערמאג נאך.

ווי געוועהנליך ביי אזא פאל, האב איך געטרייסט מיין בעקאנטען און געזאגט ער זאל זיך נישט נעהמען צופיל צום הארצען און נישט זיין געפאלען ביי זיך, נישקשה דער אויבערשטער וועט העלפען און עס וועלען קומען בעסערע צייטען.

מיט צוויי וואכען שפעטער, טרעף איך ווי־דער מיין זעלביגען בעקאנטען, א נתהפך לאיש אחר אויפגעהייטערט פרוש און לעבעדיג, אזש א מחיה צו קוקען אויף איהם, די באקען אויסגע־פיהלט און די אויגען לויכטען, פרעג איך איהם:

— מה נשתנה? וואס איז מיט דיר אויף אמאל געשעהען? ביזט עפעס בעגליקט געווארען. אודאי איז די גרויסע געווינס צו דיר אריינגעפא־לען, אדער אפשר עפעס א רייכע מוהמע אין אמעריקא געשטארבען?

דא נישט לאנג האב איך דאך דיר געטרא־פען האסטו אויסגעזעהען חושך און א ביטערער רחמנות איז אויף דיר געווען א קוק צו טון, און איצט אהן קיין שום עין־הרע, טפו, טפו, טפו, — האב איך דריי מאל אויסגעשפיגען — מאקע איהם קיין עין־הרע נישט צו געבען.

— עס האבען מיט מיר קיין שום נסים נישט געטראפען — האט ער מיר גאנץ בעהאגליך גע־ענטפערט — אויף דעם גרויסען געווינס און אז עס זאל מיר שטארבען א רייכע מוהמע אין אמע־ריקע, אויף דעם בין איך א צוקליינער בר מזל, און די געשעפטען געהען מיר נאך ערגער ווי פריהער, נאר וואס דען? די מעשה דערפון איז אזוי?

פאר צוויי וואכען ווען דו האסט מיר געטרא־פען און איך האב אזוי שלעכט אויסגעזעהען, איז גאר נישט געוועזן וואס זיך צו וואונדערן, ווייל מיין לאגע איז אזוי שלעכט געווען און עס האט שוין געהאלטען אזוי ווייט, אז איך האב שוין אויפגעגעסען דאס לעצטע ביסעל, וואס איך האב נאך פערמאגט, היינט אבער ברודער איז שוין גאר וואס אנדערש, היינט האלט שוין, אז איך עס שוין יעצטיס געלד און אז מ'עסט שוין יעצטעס, זאל זיך טאקע יענער זארגען...

* * *

איצט ליבע לעזער, אז איהר וועט געהן אין גאס און איהר וועט טרעפען אייערען א בע־קאנטען, וואס זעהט זייער גוט אויס און איז אויפגעהייטערט, וועט איהר זיך שוין נישט וואונ־דערען און איהר וועט שוין וויסען די ריכטיגע סיבה...

שר של אש.

וואס איז די מעשה?

די קרובים שרייען: „ס'לעבט אדער — א גט"

פון טשענסטאכאוו שרייבט מען:

פאריגע וואך האט זיך אין רב'ס קאנצע־לאריע געשפילט: א פאר־פאלק אדורכצופיהרען א גט־אפעראציע.

דעם גט האט געוואלט ער, דער מאן שלמה מ., א יונגערמאן פון זאוויערטשע, וועלכער האט זיך ביי געבראכט א מוטער מיט א ברודער און אויך, פערשטענדליך, די אשת חיל. זי אבער האט נישט געוואלט קיין גט, ביז ער וועט זי פערזארגען מיט א כאמ־ גילדען אויף צו לעבען.

פון די רייד, וואס עס האבען געפירט דער מאן, זיין ברודער און איבערהויפט די שוויגער, האט זיך א ויסגעוויזען פאלגענדעס:

מיט אנ'ערך 5 יאהר צוריק האט דאס פאר־פאלק חתונה געהאט אין סאסנאוויץ. פאר דער חופה האבען זיי זיך נישט געזעהען, נאר שטעהענ־דיג אונטער די חופה האט די פרומע כלה אויפ־געהויבען איהרע אויגען און אנגעקוקט איהר בע־שערטען. און באותו הרגע איז ביי איהר אדורכ־געפלויגען דער געדאנק: ניין! זי וועט מיט איהם נישט וואוינען.

געטראכט און געטון.

באלד נאך דער חופה, ווען מען האט דאס פאר־פאלק געוואלט פיהרען צו דער גילדענער יויך איז די כלה נעלם געווארען.

ס'פערשטעהט זיך, אז די סעודה איז שוין נישט פארגעקומען און די מחותנים זענען זיך אהיימ־געגאנגען מיט א צובראכען הארץ און א הונגע־ריגען מאגען.

אין עטליכע וואכען ארום האט מען די כלה געפונען, און בעל־פרחה האט מען זי געפרענגט צו איהר מאן, וועלכער האט זי געהאט מקדש געווען כדת משה וישראל.

זי האט אבער געהאלטען אין איין מענה'ן, אז זי וועט מיט איהם נישט וואוינען!

אזוי איז אוועק א לענגערע צייט, זי האט אנגעטון א שייטעל, געפיהרט די ווירטשאפט, אבער א ווייב איז זי איהם נישט געווען.

מענשען האבען זיך אריינגעלעגט, זי געוואלט איבערצייגען, אז ביי יידען פיהרט זיך נישט אזוי, עס איז שלא כדרך העולם, עס האט אבער גאר־נישט געהאלפען. דאס ווייבעל איז אויף אלעם בעשטאנען, נאר קיין ווייב קען זי צו איהם נישט זיין...

דאן האבען זיך אנגעהויבען איהרע צרות.

זיין גאנצע פאמיליע דער שווער און שוויגער (וועלכע האנדלען מיט גרינצייג אין זאוויערטשע) האבען דער פרוי אנגעטון כל הצרות שבעולם, איהר נישט געגעבען צו עסען, זי נישט געלאזט שלאפען אין א בעט, האט דאס ווייבעל זיך דערנעהרט מיט די ברעקלעך, וואס מען האט ארויסגעווארפען אויפ'ן הויף און איז געשלאפען אויפ'ן בוידעם.

פאריגע וואך זענען זיי געקומען אין היגען ראבינאט (אין זאוויערטשע קען מען זיך נישט גט'ן, מחמת עס איז דארט נישט פערהאן קיין טייך) און אלע האבען אנגעהויבען צו שרייען בפה אחד: א גט! שוין די מינוט א גט, אויב איהר ווילט נישט אז מען זאל איהר אויף ס'טויט דער'הרג'־ענען, ווארום מיר קענען נישט צוקוקען דער צער פון יונגערמאן, וועלכער האט כלומרשט א ווייב און נישט קיין פרוי.

דאס ווייבעל שטעהט געבעך און ציטערט אויפ'ן גאנצען קערפער און איידער דער רב ר' יוסעלע האט נאך צייט געהאט זיך צו פעראינטע־רעסירען אויסגלייכען דאס פאר־פאלק, זענען די דריי חברה־לייט ארויפגעפאלען אויף דעם ווייבעל, איהר אראפגעשלעפט דאס שייטעל פון קאפ, דעם פאלטא, א טוך און זי אנידערגעווארפען אויף דער ערד וועלענדיג איהר אויסרייסען די זאקען פון די פיס.

דאס ווייבעל האט געיאמערט, געמאכט קו־לות. דיינים האבען זיך אריינגעמישט, זענען די חברה־לייט ענטלאפען מיט די מלבושים אין די הענד שרייענדיג: אז זיי וועלען זי דער'הרג'ענען אויב זי וועט נישט נעמען קיין גט.

די פרוי איז געבליבען א האלבע נאקעטע אין רב'ס קאנצעלאריע און האט אויסגעגאסען איהר ביטער הארץ אויף איהר פינסטערען גורל.

און א צייט ארום האט א פרוי, א בע־קאנטע, וויזט אויס, פון דעם אומגליקליכען ווייב־בעל, איהר געגעבען אויף א בילעט, אויסגעבארגט א פאלטען צוצורעקען דאס לייב און זי אפגעפיהרט צוריק קיין זאוויערטשע, צו איהר מאן, מיט וועל־כען זי וויל נישט וואוינען, אזוי ווי גאט האט גע־באטען און ווייטער כאפען צרות פון איהר שווער, שוויגער און פון אלע צוזאמען.

Dr. H. WOLKOWYSKI

נעגעלניאנא 25, טעל. 26-87

ספעציעל ארצט פאר הויט און ווענע־רישע קראנקהייטען. מענער־שוועכע, אלע ארט אנאליזען, בעהאנד־לונג מיט קווארץ־שטראהלען.

צאהלט פון 8—10 פריה, 12—2 נ.מ. און פון 4—8 אוונט

א בריוו אין רעדאקציע

צו אלע לאדזער יודען!

קודם כל ווילען מיר אויסדריקען אונזער הייסעסטען און טיפסטען דאנק די פילע הונדער־טער לאדזער יודען, וואס האבען היינטיגען זונ־טאג זיך בעטייליגט אין אונזער שמחה, אין דעם יום־טוב פון קינדער דארף, אין דעם חנוכת־הבית פון די נייע בנינים אין דער פערמע און אינטער־נאט אין „העלענובעק". מיר זענען איבער גליק־ליך, וואס אויף אונזער רוף איז געקומען אזא גרויסע עדה יודען, אהן עין הרע. דאס בעווייזט ווי שטארק עס איז איינגעבאקען אין הארצען פון לאדזער יוד די ליבע צו אונזער אינסטיטוציע, ווי ווייט די אידעע פון אונזער ערציהונגס סיס־טעם האט געשלאגען טיפע ווארצלען אויף דער יודישער גאס, ווי פאפולער און בעריהמט עס איז אונזער פערמע און אינטערנאט.

מיר פרעהען זיך קודם כל מיט'ן מאראלישען ערפאלג. מיר בעטראכטען דעם מאסען־אנטייל פון די לאדזער יודען אין אונזער יום־טוב נישט נאר אלס אויסדרוק פון דאנק פאר אונזער פערוואלטונג, נאר אלס אנערקענונג פאר אונזער אידעע, די אי־דעע פון ערציהען א געזונדען יודישען דור, פראָ־דוקטיווע שאפענדע מענשען און שטאלצע נאציא־נאלע יודען. נאר דער כח פון דער אידעע האט עס געברענגט היינטיגען זונטאג הונדערטער און הונדערטער יודען קיין „העלענובעק".

מיר האבען נישט פארגעזעהן, אז אין יום־טוב וועלען זיך בעטייליגען מעהר ווי צוויי הונ־דערט געסט. אונזערע השגות זענען ווייטער נישט געגאנגען. מיר האבען דעריבער צוגעגרייט אנ־אויפנאהמע נאר פאר צוויי הונדערט פערזאן, אז עס וועלען קומען ביז טויזענד בעזוכער אהן עין הרע האבען מיר נישט פאראויסגעזעהן.

דאס איז איבערגעוואקסען אלע דרייסטעסטע פאנטאזיעס. דער דאזיגער אונערווארטעטער צאהלרייכער בעזוך האט גורם געווע, אז מיר האבען נישט געקענט, נישט קוקענדיג אויף אונ־זער בעסטען ווילען, אפגעבען יעדען איינציגען כבוד, ווי עס איז איהם געקומען.

מיר זענען מודה, אז א טייל חשוב'ע געסט האבען מיר נישט מקבל פנים געווען לפני כבודם. מיר אנערקענען, אז אין דעם פרט האבען מיר, די פערוואלטונג פון „העלענובעק" פערדינט א פארוואורף. א פארוואורף דערפאר, וואס מיר האבען נישט פארגעזעהן און נישט געוואוסט, ווי שטארק בעליעבט און פאפולער עס איז אונזער אינסטיטוציע ביי דער לאדזער יודישער געזעל־שאפט. מיר האבען פערדינט א פארוואורף. מיר האפען אבער, אז דאס יודישע לאדז וועט דער־פאר מיט אינז נישט ברוגז ווערען פערקעהרט, די לאדזער יודישע בעפעלקערונג וועט אונז זיכער ווייטער שענקען דעם פולסטען צוטרוי, און אונז ווייטער שטיצען מאטעריעל און מאראַ־ליש. מיר פון אונזער זייט פערזיכערען די לאד־זער יודען, אז נאך דעם גרויסען צוטרוי, וואס זיי האבען אינז געשאנקען, וועלען מיר פארטזעצען אונזער גרויסע און הייליגע ארבייט נאך מיט מעהר ענערגיע און מיט א שנעלערען טעמפא, צו פערוואנדלען „העלענובעק" אין א מוסטער אינ־סטיטוציע פאר'ן גאנצען פוילישען יודענטום.

מיט דרך ארץ

אין נאמען פון דער פערוואלטונג פון אינטערנאט און פערמע אין „העלענובעק"

מרדכי חיים רומקאָווסקי.

גאלדענע גליקען

(ראמאן)

(69

— איך בין זעהר צופרידען, וואס איהר האט געפונען אנ'אויסרייד אוועקצופיהרען מיך פון דא־נען, — האט ביל געזאגט, ווי נאר מיר זענען אפ־געגאנגען א פאר שריט. — איך האב פאר אייערט־וועגען טשיקאווע נייעס, מיין טייערער. און אוי־סערדעם חלש איך ממש רויכערען.

— ווארט צו א ביסעל, — האב איך איהם אפגעשטעלט — ס'איז א הפסקה אין שפילען, דאר־פען מיר צוגעהן א ווייל צום קאפיטאן יארק. איך בין איבערצייגט, אז די לעדי בארדעל טשא־טעוועט אויף אונז..

— לעדי בארדעל?... ווער איז עס? — ביל האט אויף מיר א קוק געטון מיט פערדאכט — וואס איז עפיס א נייע „ליבע" פון נאטאנען?

— די לעדי בארדעל, — האב איך גלייכ־גילטיג געענטפערט — איז א בעצויבערענדע פרוי, נאר אין מיינע געשעפטען מישט זי זיך נישט... אלענפאלס, אפיציעל.

— איך פערשטעה שוין! — האט ביל שעל־מיש א וואונק געטון.

מיר האבען געטראפען יארק'ן ביים ברעג פלאץ.

איך האב איהם פארגעשטעלט ביל'ן, דער־קלעהרענדיג, אז דאס האט ער מיך געראטעוועט פון די מערדערס הענד אויף דער אזערע.

מיר ביידע האבען בעגריסט דעם קאפיטאן יארק מיט זיין ערפאלג ביים וועהרען זיך פאר דער אויסגעצייכענט־ארגאניזירטער ארברידזשער קאמאנדע.

— איצט זענט איהר אונזער העלד! — האב איך געזאגט — און אייך קומט א לארבער־קראנץ.

איך האב איהם דערביי אנגעוויזען אויף די אויפגערעגטע צושויער, וואס האבען צו איהם גע־מאכט צייכענס מיט די הענד.

דער בעשיידענער יארק האט זיך פערשעמט, איז רויט געווארען, א ציה געטון מיט די פליי־צעס, און מיט אומגעשיקטע שריט זיך געלאזט געהן צו די דאמען אפנעהמען גראטולאציעס.

מיר זענען געבליבען אליין.

— איך האף, אז די נייעס זענען נישט זעהר קיין שלעכטע, ביל? — האב איך אומרוהיג א פרעג געטון.

— זיי זענען אבער אויך נישט זעהר קיין גו־טע, — האט ער געענטפערט, און זיין פנים האט בעקומען א פערזארגטען אויסדרוק — איך האב מורא, אז אייער מיידעל דראהט א געפאהר.

דאס הארץ האט מיר אנגעהויבען האסטיג צו קלאפען.

— ניין, דערווייל איז נישטא קיין שום ערנס־טעס, — האט ער זיך צוגעאיילט צוצוגעבען — אבער די צאצקעוואטע יונגען האבען זיך משמעות דערוואוסט פון אייער נעכטיגער צוזאמענטרעפע־ניש, און זיי האבען זי פערשפארט.

— ווי־אזוי האט איהר זיך דערוואוסט וועגען דעם?

— איך האב געהערט דורכ'ן פענסטער. ווען דאס פענסטער וואלט געוועזן א ביסעל ברייטער געעפענט, וואלט איך זיך, זעלבסטפערשטענדליך דערוואוסט א סך מעהר, נאר די דאזיגע טייוולא־נישע מעטיסען האבען, וויזט אויס, שרעקליך מו־רא פאר צוק־ווינטען.

ביל האט פערוויכערט זיין פייקע און ארויס־געלאזט עטליכע געדיכטע קוילען רויך.

— איך האב זיך דארט אריינגעקריגען דורך דער מויער־רינגע — האט ער מוסיף געווען — ס'איז געווען לייכט צו קלעטערן, פונקט, ווי אויף א בוים.

— איהר זענט א ווילדע חיה, ביל! — האב איך איהם אומגעדולדיג איבערגעשלאגען — שוין זשע וועט איהר מיר נישט זאגען ענדליך, וואס אזוינס איהר האט דארטען געהערט?

— באלד, באלד! איהר ווייסט דאך, אויף וואס פאר א הינטישען לשון עס רעדט די פער־פלוכטע באנדע. האלב שפאניש, האלב ענגליש, און די ווערטער שפרינגען ביי זיי, ווי די פליי... אויף וויפיל איך האב געקאנט הערען און פער־שטעהן, — פערגעסט נישט, אז איך בין געהאנגען אויף א ריגע אין זעהר אנ'אומבאגועמער לאגע — האט עמיצער געגעבען צו וויסען, אז איהר מיט מאריא'ן האט זיך געזעהן נאכמיטאג אויף דער אלטער ווינט־מיהל. זיי זענען געווען אויפגעבראכט, און זיך איבערלייגט, וואס זיי האבען צו טון מיט איהר. דאס בחור'ל, וואס האט אנומעלט געשאסען אין אייך, האט געפאדערט גאר א סך. ווען ער וואלט דארט געווען דער ראש המדברים וואלט איך א גראשען נישט געגעבען פאר דער גאנצער מאריא. צום גליק אבער האט זיך ארויסגעוויזען, אז דער עלטעסטער פון די כלבים איז געווען מעהר פרידליכער געשטימט. ער האט דערקלעהרט, אז ער וועט נישט דערלאזען צו בעגעהן א גע־וואלד־מאט, וואס עס קאן ברענגען א שאדען זיי־ער מיסיע, און די איבעריגע האבען איינגעשטימט מיט איהם.

— דאס איז זיין גליק — האב איך בייז א קריץ געטון מיט די צייהן.

ביל האט צוגעשאקעלט מיט'ן קאפ.

— יא, פאר איהם איז עס טאקי געווען א גליק. — האט ער איבערגעפ'חזר'ט — ווען זיי קו־מען צו אנ'אנדער אויספיהרונג, וואלט איך צו זיי אריינגעקראכען דורכ'ן פענסטער. און ווי איהר ווייסט, האב איך דאך שטענדיג מיט זיך א רע־וואלווער. אזוי־ווי דער ענין האט אנגענומען, פער־העלטנישמעסיג א פרידליכען אויסגאנג, האב איך בעשלאסען דערווייל נישט צו כאפען.

— מ'וועט נישט דארפען לאנג ווארטען—האב איך ענערגיש א זאג געטון — היינט ביינאכט, וואס עס זאל נאר נישט געשעהן, מוזען מיר בעגריסען מאריא'ן.

— געמאכט ס'געשעפט! — האט ביל מסכים געווען — ס'איז שוין צייט צו ווייזען זיי, אז זיי האבען דא נישט צו טון מיט יונגלעך... יא, און איהר — וואס האט איהר עפיס צו דערצעהלען?

נישט פטרנ'דיג קיין צייט אויף לאנגע דיבו־רים, האב איך בקיצור דערצעהלט ביל'ן וועגען מיין שמועס מיט מאריא'ן, און וועגען דער בע־היימנישפולער דעפעשע, וואס מאריס האט בעקו־מען.

(פארזעצונג קומט)

מעכאַנ. שלאָסעריי און שווייסעריי
J. REDER
Łódź, Konstantynowska 11

ב'נעהם אָן אַלע־אַרט שלאָסעריי־
אַרבייט און צופּאַסען פאַרשידענע
מאַשינען־טיילען און שווייסונגען,
פאַר שטריקער ווערט געליפערט
טישען מיט מעסטערס פון 30
זל. אָן, פּאַראַפינערס פון 7 זל. אָן.

(ביליג. / אויספירונג)

ביכער אויף ראַטעס!

אַלע ליבהאָבער פון יודישען בוך האָבען איצט אַ ביסעל געלעגענהייט זיך אַנצושאַפען, אויסצאָהלענדיג יעדע וואָך קליינע ראַטעס, די ווערק פון די יודישע קלאַסיקער: מענדעלע, פּרץ, שלום־עליכם, נאָמבערג, לייוויק, אָפּאַטאָשו, ראַשומאַן, ר. זענם לעקסיקאָן, זכרונות פון אַב־קאַן און אַלע אויסגאַבען פון די פאַרלאַגען: „קולטור־ליגע", „בזשאָזש", יאַטשקאָווסקי.

די 10 בענדער פון זשאַן קריסטאָף מיט'ן בוך און מט. צווייג ווענען ר. ראָלאַן, וואָס האָבען ביז איצט געקאָסט 52.50 זל. בעקומט מען איצט נאָר פאַר 22.80

בעמ.: יעדער, וואָס קויפט ביכער פאַר 10 זל. ווערט בעקומען דאָס בעריהמטע בוך אויף מערב—קיין נייעס פון רעמאַרק נאָר פאַר 1,50 זל.

בוכהאַנדלונג ג. בערלינסקי
אַלט־שטאָט 12, לינקע אָפיצינע, 2־טער שטאָק

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און דענטיסטישער קאַבינעט.
בזשעזשינער 11, טעלעפאָן 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

ד"ר אימיך נאָז, האַלז, אויערן קר.	4½—3½
ד"ר סערשנער קינדער־קראַנקה.	11-9 4½-3
ד"ר שיפמאַן אינערליכע קראַנקהייטען	2—12
ד"ר לובישש הויט און געשלעכט־קר.	1½—12½
ד"ר שמירגעלד נערווען און גייסטיגע קר.	2—1
ד"ר נאַרדבלאַט אויגען־קראַנקה.	1½—12½
ד"ר חיים כירורגישע קראַנקהייטען	3—2
ד"ר שמעולאָווסקי פרויען־און געבורטס־הילף	4½—3½

סמיבט־מערעפּיע, שפּראַך־שטערונגען ווי שטאַמלען א.א. ווי פּאָקען־שטעכן, קינסטליכע בערג־זונ־בעשטראַהל. איינשפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַצ. אויף פּערלאַנג היגיענישע שמאָט. אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אונגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, אויך פּלעגמע און בלוט

אימפּונגען נעגען שקאַרלאַטין.
בײַ דער לעטשניצע איז בעפּעפּנט געוואָרען
אַ רענטגען־אינסטיטוט.

ד"ר לאַזשינסקי טטאָראַפּאָלסקאַ
צאָהן־אַרצט 10—1 3—6
קינסטליכע ציין, קאַראָנען, מאָסטען א. אַ. וו.

די לעטשניצע איז אויך מעטי זונטאָג

קאַפּיטאַליסטען

וועלכע ווילען אַנטייל נעהמען אין דער גרינדונג פון אַ קאָאָפּעראַטיוו־באַנק, וועלכע זאָל געשלאָסען זיין שבת און יום־טוב ווערען געבעטען איהרע אַדרעסען אונטער A. B. 10,000 אין דער אַדמיניסטראַציע פון דער צייטונג אָפּצוגעבען.

קנה חכמה קנה בינה
ואל תט מאמרי פי

אַז דו דאַרפסט ערלעדיגען סאַנדאַווע זאַכן
זאָלסט דו גלייך קומען צו לויפען אין ביוראָ
17 פּיעטריקאָווער 17
52 זאַכאַדניאַ 52

אז תלך לבטח דרכך

ווייל אין ביוראָ בײַ ה' מאַנעלאַ ווערט געווייסנהאַפט ערלעדיגט און געשריבען אַלע סאַנדאָווע זאַכן, ביטעס, קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, קאַרנע און ציוויל אַפּעלאַציעס, אַדוואָקאַציעס, אינטערציזיעס, ספּעציאַליסט פון שותפות־אַקטען, איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

מיט אַכטונג
י. מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17
דורכגאַנג זאַכאַדניאַ 52.

„Zacisze" פּענסיאָנאַט
אין פּאָדעמביע—פּאָלעסטינקאַ

שפּאַציערלט שעהנע גרויסע צימערן / אַ עכט כשר'ע און היגיע־נישע קוך / אַן אייגענער סאַנאַטאָר וואַלד / אַ שעהנע און געבירגיגע אַנלאַגע / 5 מינוט פון פּזשיסטאַנעק / SCHODOWA GÓRA ווילאַ לידזבאַרסקי / ביליגע פּרייזען. 6018

OGŁOSZENIE.

Większa ilość
odpadkowego ługu sodowego
do odstąpienia.
Zgłoszenia: **Zarząd Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu w Warszawie ul. Wilcza 9-a.**

אכטונג, שטריקער!

איך מאַך בעקאַנט, אַז מיין מעכאַנישע שלאָסער־ווערקשטעל איז איבערגעטראָגען פון נאַוואָמיעסקאַ 6
אויף 36 פּאָלודניאָווא 36

עס ווערען געמאַכט: אייזערנע טישען, רינגעל־אַפּאַראַטען, גאָרן שטענדער מיט פּאָרצעלאַן־אויגען, אויסטייל־קעס, שלעסער, פאַרשידענע רעפּעראַטורען ווי אויך שווייסען. די בעשטעלונגען ווערען אויסגעפיהרט שנעל און פּינקטליך.

B. WEREBEJCZYK, Łódź, Południowa 36 מיט אַכטונג

PALMA-PATENT

וויכטיג פאַר לעטניקעס

אַנשטאַט זיך צו באָרגען אַ בעט אויף אַבנויץ־געלד
קויפט בעסער פאַר'ן זעלבען געלד
אַן עכט פּאַטענטירט בעט מיט אַ מאַטראַץ
PALMA-PATENT וואָס איז פּערזעהען מיט דער שוץ־מאַרק
פאַר וועלכען מיר גאַראַנטירען אויף 3 יאָהר.

אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואַהל
ניקעל־בעטען, אַמעריקאַנקעס,
ניקעל־קינדער־בעטען, קינדער־וועגעלעך,
טיש־בעטען, קינדער־בענקעלעך
מעטער־מאָס, אויף רעדלעך.

מאַטראַצען געבעטע, שאַטקאָווע און קאַנאַדיסקע
קאָזעטקעס און טאַפּטשאַנעס

בעמ.: בעטלעך מיט ווענטלעך ווייס און גרין 17 זל., מעטאַל־בעט 14 זל.
רעעלע בעהאַנדלונג. פאַבריקס־פּרייזען, זעמטליכע רעפּאַראַטורן.
הורט לאָדז, פּאָלנאָצנאַ 24, טעל. 31-85. דעטייל

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט־קראַנקה. בעהאַנדלונג פון מענער־שוואַכע.
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 59-40
נעהמט אָן פון 8—10 פריה און פון 5—9 אָוונד
באַזונדערער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.

Dr. med. A. Uryson
אינערליכע קראַנקהייטען
ספּעציעל: מאָגען, דאַרעם און לעבער־קראַנקהייטען
קאָנסטאַנטינער 20, טעל. 35-85
נעהמט אָן פון 3 ביז 5 אַ ניעגער נאַכמיטאָג

Dr. A. MAZUR
ספּעציאַל־אַרצט פאַר אויערן, נאָז און האַלז־קראַנקהייטן ווי אויך שטים און שפּראַך־שטערונג
זאַכאַדניאַ 65, טעל. 66-01
(פּריינגאַנג אויך דורך פּיעטריקאָווער 46)

Dr. med. RACHELA LEWI
ספּעצ. קינדער־קראַנקהייטען
נעהמט אָן אין דער לעטשניצע „Vita" (פּעטרי־קאָווער 45, טעל. 47-44) פון 3 ביז האַלב 5 נ"מ

Dr. med. W. EYCHNER
גינעקאָלאָג־אַקושער
נאַוואָרזשער 11.
טעל. 84-72
(נעהמט אָן פון 6—8 אָוונד)

Dr. ADAM GROSGLIK
Al. Kościuszki 27
tel. 51-78,
ספּעציאַליסט פאַר אינערליכע קראַנקה. רענטגען און ליכט־טעראַפּיע. נעהמט אָן פון 4—7 אָוונד.

Dr. med. H. LAJCHTER
צאָהן־כירורג
דענטאַל־, קיף־, מויל־ און צאָהן־קראַנקהייטען.
Konstantynowska 9.
telefon 49-65
od 1½—6 po pol. (illegible)

Dr. med. H. Gutsztadt
ספּעציאַל־אַרצט פאַר אַקושער און פרויען־קראַנקהייטען
Zachodnia 62
(Cegielniana 23)
telefon 29-52
נעמט אָן פון 8 ביז 10 און פון 5 ביז 7 אָוונט

— Dr. —
M. Wejnberg
(נערווען קראַנקהייטען)
צוריקגעקעהרט
זשעראָמסקי 25
נעהמט אָן פון 6—8 אָוו.
אין דער לעטשניצע זדראָוויע גאַוואָמיעסקאַ 3
פון 1—2 נאָכמיטאָג.

ס'איז איבערצוגעבען
אַ שטוב מיט אַ קוך
פּראָנט 3־טער שטאָק
צו ערפאַהרען בײַ
בעריש בראָניאַטאָווסקי
66 זאַכאַדניאַ 66

איבער־צוגעבען
אַ געוועלב
אין גוטער געגענד פון אַלטשטאָט
צוליב אָפּרייזען
צו ערפאַהרען
נאָוואָמיעסקאַ 21
צווישען 7—9
בײַ שנורמאַן.

אַ מיט־טיגער אַגענט
ווערט געזוכט צו מצבות.
פאַרצוג דעם, וואָס האָט קונדשאַפט אין שטאָט.
אָפערטען אָפּצוגעבען אין אַדמ. אונטער ליט. „M."

אַ יונגערמאַן
מיט גוטע רעפערענצען און פון אַ אָרענטליך הויז, זוכט אַ פּאָסטען אין אַ געשעפט. אָפערטען פאַר „R" אין אַדמ. 8130

אַ יונגערמאַן וועלכער בעזיצט די פּוילישע און יודישע שפּראַך אין שריפט און אין וואָרט מיט אַ שעהנער האַנדשריפט גע־אַרבייט אין אַ ביוראָ אַלס שרייבער (בײַ אַ זשאַנדצע) זוכט אַ בעשעפטיגונג. אויף פאַרלאַנג ערשט־קלאַסיגע רעפערענצן. אָפערטען אונטער „K.L."

אַ וועקסעל.
ארויסגעהענדיג אויף דער סטאַציע לובלין נאָך לאָדז, האָב איך געפונען בײַ אַ יונגערמאַן, פאָהרענדיג נאָך לאָדז, 5 זל און האָב איהם געגעבען אַ וועקסעל אויף 45 זל. אַזוי בעט איך דעם ערליכען יונגענמאַן מיר אָבצו־ברענגען דעם וועקסעל, נאַ־רוטאָווישאַ 36, אין געוועלב צו פּאַשניק אין געגענ־פּאַ", ווערט דער וועקסעל ערקלערט פאַר אונגילטיג.—

Zaginiony został
weksel na zł. 50 z wyst. M. Frydman pł. 30/VII Łódź, Nowomiejska 29 na zlecenie R. „Lenga, żyro D. Lipszyc. Weksel unieważniony.
Zwrócić Brzezinska 23
KUTAJEWSKI

טוריסטען
קראַנקע אויף מאָגען־קאַטאַר, אויפבלאָזונגען, קראַמפען, חייַ־מאָגען, אומפערדייַליכקייט, אַפּעטיטלאָזיגקייט, אַלגעמיינע אָפּשוואַכונג, האָבען צוריק־געקריגען דאָס געזונד, בענוצענדיג קרייטעכצער פון דעם בעריהמטען אויף דער גאַנצער וועלט ד"ר דימעל, פּראָפעסאָר פון יאַגעלאָנסקי אוני־ווערזיטעט. פאָדערט די אָגמויסטע בעלערענדע בראָ־שורקע. אדרעס:
LISZKI-APTEKA

!!!אכטונג!!!

אַמשנעלסטען ביליג און סאָליד ערלעדיגט:
זאַבעזפּיעטשעניעס, ביטעס
און זעמטליכע אַדמיניסטראַטיווע און קאָמו־נאַלע אינסטיטוציעס ווי אויך פיהרט אַדורך
עקזעקוציעס און קאָרעספּאָנדענץ
רובינשטיין בײַ ה' **באַרנשטיין**
6 דרעוונאָווסקאַ 6 אָפיצ. II שטאָק.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און ערצטליך־דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראָקאָווסקי נאָז האַלז, אויערן קר.	10—11 2—6 7—6
ד"ר רוזשאַנער הויט און געשל. קר.	10—11 1—3
ד"ר גאָלדשטיין אויגען־קראַנקהייטען פּעלטק	1—2 7—6
ד"ר יוסטמאַן נערווען קראַנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד"ר ראָזענצווייג קינדער־קראַנקהייטען	10-12 4-5
ד"ר פּאָפּיערני פרויען און געבורטס־הילף	11-1½ 5-6
ד"ר קאַנטאָר כירורגישע־קראַנקהייט. 4-5 זונ.	1—2
ד"ר ווייַנבערג אינ. חערץ לונגען־קר.	12—1, 6—7
ד"ר מטופּעל רענטגען	10— 12 4—6
א. גראָדזענסקי צאָהן־אַרצט	3—7
נ. ראזעס צאָהן־אַרצט	9—2

צאָהן־מעדיציני, בעלייכטונגען, קאָראָנען, מאָסטען א.א.וו.
בײַ דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
אַ רענטגען־אינסטיטוט
העלונג פון הויט קראַנקהייטען און קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונ־גען, קאָרץ־לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע בעהאַנדלונגען. אַ קורס פאַר שטאַטלער.
אימפּונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאַג.
וויזיט אין דער שטאָט.
ערצט.־קאָסמעטיש. גאַבינעט
פרל. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5—7 אָוונד

Dr. Różaner
ספּעציאַליסט פאַר הויט־, ווענערישע קראַנקהייטען
און מענער־שוואַכע.
העלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען און דיאַטערמיע
DZIELNA 9 (Narutowicza), tel. 28-96.
נעהמט אָן פון 8—10 און פון 5—8, פרויען פון 6—8
עקסטרע זאַל פאַר פרויען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאָקטוירים־ספּעציאַליסטען
זאַוואַדסקאַ 1.
נאָר פאַר ווענערישע הויט־קראַנקה. און מענער־שוואַכע אַנאַליזען פון בלוט און אויסלויף אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליום מיט ספּעציאַליסטען פון אורא־לאָגישע און נערווען־קראַנקהייטען.
קוואַרץ־לאַמפּ. עלעקטרישער היילי־מאַגנעטיזם.
— — עפענט פון 8 פריה ביז 9 אָוונט. — —
פון 11 ביז 12 בײַ טאָג און פון 2 ביז 3 נאָכמ.
נעמט אָן אַ פרוי־דאָקטאָר נור קינדער און פרויען
וואָכענטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.
— באַזונדערער וואַרטע־צימער פאַר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

שפּאָרט־געלט
קויפט
סירעס, שטעקענס
נאָר אין דער וואַרקשטעל

ס. פרייגענבוים, נאַוואָטקאַ 19
חייל איער קומט דאָרט קויפען מיט אַ רעבאַט ביליגער 25%
אַכטונג! ס'ווערן אָנגענומען אַלערליי רעפּאַראַטורן און דענקמאַלן.

אַנאָנסען־פּרייז	פאַר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפּאַלטען
	אין טעקסט—40 „ „ „ „ „ 60— „ „ „ „ 4 „
אַ מילימעטער־שורה:	נאָכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ „ 18— „ „ „ „ 8 „
	אויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. אַ וואָרט

אַבאָנעמענטס־פּרייז: אין לאָדז — 5 זל. אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ —6 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד — 8 זל.
פאַר'ן איינהאַלט אין טערמינען די אַבאָנענטען אין דער פּערלאַג נישט פאַראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בײַטאָג און ביינאַכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat" Spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk „Najer Folksblat" Piotrkowska 21;
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.